

37590 g.

SOKOLSKI KOLEDAR

VII
B 37590
g.

1906

~~37590, VII, B, g~~

Dupl. 25/II.38

Slovenski

Sokolski koledar

▽▽ za leto 1906 ▽▽

○ ○ ○

Izdal

MIROSLAV AMBROŽIČ

načelnik „Gorenjskega Sokola“ v Kranju.

I. letnik.

V KRANJU 1905.

Založil vaditeljski zbor „Gorenjskega Sokola“.

Natisnil Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Dziennik

Żokolski kolebar

ca. 1800

Dupl. coll. ad

III B 345909

287 7.44

~~B~~

1. 1. 1.

1. 1. 1.

ca. 1800

ca. 1800

Koledar za 1. 1906.

Leto 1906

je navadno in ima 365 dni ali 52 tednov in 1 dan.

Judovsko leto 5666/5667,

turško leto 1323/1324.

Zlato število	7
Epakta	V
Sončni krog	11
Rimsko število	4
Nedeljska črka	G
Število praznikov	25
Nedelj in praznikov skupaj	67

PREMIČNI PRAZNIKI.

Ime Jezusa	14. prosinca
Septuagesima	11. svečana
Pepelnica	28. svečana
Marija žalosti	6. mal. travna
Velika noč	15. „ „
Prošnji dnevi 21., 22. in	23. vel. travna
Vnebohod	24. vel. travna
Binkošti	3 rožnika
Sv. Trojica	10. „
Telovo	14. „
Srce Jezusovo	22. „
Angel varih	2. kimovca
Ime Marijino	9. „
Rožnovenska nedelja	7. vinotoka

Posveč. cerkva	21. vinotoka
1. adventna nedelja	2. grudna.

Od božiča do pepelnične srede je 65 dni ali 9 tednov in 2 dni; post traja 46 dni, od 28. svečana do 14. mal. travna.

NORMNI DNEVI.

a) Ples je prepovedan:

Zadnje tri dni velikega tedna, velikonočno nedeljo, binkoštno nedeljo, na dan sv. rešnjega tel., 24. grudna, t. j. na sveti večer in 25. grudna, t. j. o božiču.

b) V gledališčih se ne sme igrati:

Zadnje tri dni velikega tedna, na dan sv. rešnjega telesa in 24. grudna.

c) Gledališke predstave in koncerti v dobrodelne namene se smejo prirejati samo s privoljenjem kompetentnih oblastev:

Velikonočno nedeljo, binkoštno nedeljo in o božiču.

POČITNI DNEVI PRI SODNIJAH

so vse nedelje in prazniki ter od 15. mal srpana do 26. vel. srpana.

ZAŠČITNIKI DEŽEL,

ki se praznujejo v avstro-ogrski državi.

V Bukovini: Janez Novi (14. rožnika).

Na Češkem: Ivan Nepomuk (16. vel. travna) in Vaclav (28. kimovca).

V Dalmaciji: Spiridion (14. grudna).

V Galiciji: Stanislav (7. vel. travna) in Mihael (29. kimovca).

Na Gornjeavstrijskem: Leopold (15. listopada) in Florijan (4. vel. travna).

Na Hrvaškem: Ilija (20. mal. srpana) in Rok (16. vel. srpana).

Na Koroškem: Jožef (19. sušca) in Egidij (1. kimovca).

Na Kranjskem: Jožef (19. sušca) in Jurij (24. mal. travna).

Na Moravskem: Ciril in Metod (5. mal. srpana).

Na Ogrskem: Štefan (20. vel. srpana).

Na Primorskem: Blaž (3. svečana) in Jožef (19. sušca)

Na Sedmograškem: Ladislav (27. mal. srpana).

V Slavoniji: Ivan (24. rožnika).

Na Solnograškem: Rupert (24. kimovca).

Na Spodnjeavstrijskem: Leopold (15. listopada).

V Šleziji: Hedvika (15. vinotoka).

Na Štajerskem: Jožef (19. sušca).

Na Tirolskem: Jožef (19. sušca) in Vigilij (26. rožnika).

V Trstu: Just (2. listopada).

LETNI ČASI.

Pomlad se prične 21. sušca ob 1. uri 58. minut popoldne.

Poletje se prične 22. rožnika ob 9. uri 47 minut dopoldne.

Jesen se prične 24. kimovca ob 12 uri 20 minut zjutraj.

Zima se prične 22. grudna ob 6. uri 58 minut pop.

SONČNI IN LUNINI MRKI.

V letu 1906 mrkne sonce trikrat in luna dvakrat, vendar se bo pri nas deloma videl le prvi lunin mrk.

1. Luna mrkne popolnoma dne 9. svečana. Prične ob 7. uri 2 min. zjutraj ter traja do 10 ure 43 minut dopoldne. Vidno: V zapadni polovici Evrope, v severozapadnem delu Afrike, na Atlantskem oceanu, v Ameriki, na Tihem oceanu, severovzhodni Aziji in na vzhodni obali Avstralije.

2. Sonce mrkne deloma dne 23. svečana. Pričetek ob 7. uri 3 minute zjutraj in traja do 10. ure 35 minut dopoldne. Vidno: Na južnih polarnih krajih, v južni Avstraliji in južni Novi Zelandiji.

3. Sonce mrkne deloma dne 21. malega srpana. Pričetek ob 12. uri 54 minut opoldne, konec mrka ob 3. uri 46 minut popoldne. Vidno: V južnih delih Atlantskega oceana in v južnem koncu Južne Amerike.

4. Luna mrkne popolnoma dne 4. vel. srpana. Pričetek ob 12. uri 16 min. opoldne, konec mrka ob 3. uri 56 minut popoldne. Vidno: V zapadni polovici Severne Amerike, na Tihem oceanu v Avstraliji, v jugovzhodnem delu Azije, v Indijskem oceanu in na Madagaskarju.

5. Sonce mrkne deloma dne 20. avgusta. Pričetek ob 12. uri 59 minut zjutraj, konec ob 3. uri 38 minut zjutraj. Vidno: V zapadnih delih severne obali Azije, severozapadnem delu Severne Amerike in v severnih polarnih krajih.

LETNI VLADAR VENERA.

Venera je v vrsti planetov od sonca druga. Njena oddaljenost od sonca znaša nekoliko nad sedem desetink razdalje med soncem in našo zemljo. Po veli-

kosti je približno enaka zemlji. Za pot okoli sonca potrebuje 225 dni, dočim se zasuče okrog svoje osi kakor se sodi, v 24 urah. Po svetlobi presega vse planete. Spektroskopične preiskave so dognale, da ima Venera gosto atmosfero, ki ovira natančno opazovanje njenega površja.

ZNAMENJA ZA LUNINE PREMENE

(po srednjeevropskem času):

Mlaj	●
Prvi krajec	☾
Ščèp ali polna luna	☺
Zadnji krajec	☾

Prosinec

Češko: Leden.

Hrvatsko-srbsko: Sječanj.

Poljsko: Styczeń.

Rusko: Janvar.

1	P	Novo leto
2	T	Makarij ☽
3	S	Genovefa
4	Č	Izabela
5	P	Telesfor
6	S	S. trije kralji
7	N	Valentin
8	P	Severin, opat
9	T	Julijan
10	S	Pav., Agaton ☺
11	Č	Higin., Salvij
12	P	Ernest, škof
13	S	Veronika
14	N	Ime Jezusovo
15	P	Pavel, pušč.
16	T	Marcel
17	S	Anton, pušč. ☾
18	Č	S. Petra stol
19	P	Kanut
20	S	Fab. in Bošt.
21	N	Neža
22	P	Vincencij
23	T	Zaroka M. D.
24	S	Timotej ●
25	Č	Izpr. sv. Pavla
26	P	Polikarp
27	S	Janez Zlat.
28	N	Flavijan
29	P	Frančišek Sal
30	T	Martina
31	S	Peter Nol.

Dr. Murnik: Slovenec sem, in kdo je več!

Svečan

Češko : Unor

Hrvatsko-srbsko : Veljača.

Poljsko : Luty.

Rusko : Fevral.

1	Č	Ignacij ☽
2	P	Svečnica
3	S	Blaž, Oskar
4	N	Andrej
5	P	Agata, dev.
6	T	Tit, Rotija
7	S	Romuald
8	Č	Janez, Mat.
9	P	Apolonija ☽
10	S	Školastika
11	N	Adolf, škof
12	P	Evlalija
13	T	Katarina
14	S	Valentin
15	Č	Favstin in J.
16	P	Julijana ☾
17	S	Kristijan
18	N	Simeon, škof
19	P	Konrad
20	T	Elevterij
21	S	Eleonora
22	Č	Stol sv. Petra
23	P	Peter, Damj. ●
24	S	Matija
25	N	Valburga
26	P	Marjeta K.
27	T	P u s t
28	S	Pepelnica

Dr. Ed. Grégr: Kakor soko! ljubi sončno svetlobo, ker je ptica jasnega dneva in ne temne noči, tako se tudi mi odvrčamo od teme, od črne noči nevednosti in blodenj in potapljamo svojega duha edino v jasnih valovih prosvete in resnice.

Sušec

Češko: Březen.

Hrvatsko-srbsko: Ožujak.

Poljsko: Marzec.

Rusko: Mart.

1	Č	Albin, škof
2	P	Simplicij
3	S	Kunigunda ☽
4	N	Kazimir
5	P	Friderik
6	T	Fridolin
7	S	Tomaž A.
8	Č	Janez, Mat.
9	P	Frančiška, vd.
10	S	40 mučen. ●
11	N	Heraklij
12	P	Gregorij
13	T	Rozina
14	S	Matilda
15	Č	Longin, Kv.
16	P	Heribert
17	S	Jedert ☾
18	N	Edvard
19	P	Jožef
20	T	Joahim
21	S	Benedikt
22	Č	Katarina, d.
23	P	Viktorijan
24	S	Gabrijel ●
25	N	Ozn. D. M.
26	P	Emanuel
27	T	Rupert
28	S	Janez Kap.
29	Č	Bertold
30	P	Kvirin
31	S	Modest

Tyrš: V mislih domovino, v srcu pogum, v roki moč.

Mali traven

Češko: **Duben.**

Hrvatsko-srbsko: **Travanj**

Poljsko: **Kwiecień.**

Rusko: **Aprjel.**

1	N	Hugon
2	P	Frančišek P ☽
3	T	Rihard. šk.
4	S	Izid., Rozam.
5	Č	Irena
6	P	Sikst, Vilj.
7	S	Herman
8	N	Albert, škof.
9	P	Marija Kl. ☺
10	T	Ecchijel
11	S	Leon Vel.
12	Č	Cen., Saba
13	P	Hermeneg.
14	S	Tiburcij
15	N	Velika noč ☾
16	P	Velikon. pon.
17	T	Anicet, Rud.
18	S	Apolonij
19	Č	Krescencij
20	P	Marcel., Vikt.
21	S	Anzelm
22	N	Soter in Kaj. ●
23	P	Vojteh (Ad.)
24	T	Jurij, Fidelij
25	S	Marka, evang.
26	Č	Klet
27	P	Peregrin
28	S	Pav. od križa
29	N	Robert
30	P	Katarina S.

Krepimo se!

Veliki traven

Češko: Květen.

Hrvat -srbsko: Svibanj.

Poljsko: Maj.

Rusko: Maj.

1	T	Filip in Jak. ☽
2	S	Atanazij
3	C	Najdba sv. kr.
4	P	Florijan
5	S	Pij V., Irenej
6	N	Judita
7	P	Stanislav
8	T	Heladij ☺
9	S	Gregor Nac.
10	Č	Antonin
11	P	Mam., Žiga
12	S	Pankracij
13	N	Servacij
14	P	Bonifacij
15	T	Izidor, Sofija ☾
16	S	Janez Nep.
17	Č	Paškal
18	P	Feliks
19	S	Celestin
20	N	Bernardin
21	P	Valentin
22	T	Helena
23	S	Deziderij ●
24	Č	Kr. vnebohod
25	P	Urban
26	S	Filip Ner.
27	N	Vojslava
28	P	Avguštin
29	T	Maksim
30	S	Ferdinand
31	Č	Kanc, Ang ☽

Kdor Slovan, ta Sokol.

Rožnik

Češko : Červen.

Hrvatsko-srbsko : Lipanj.

Poljsko : Czerwiec.

Rusko : Ijuň.

1	P	Fortunat
2	S	Erazem
3	N	Binkošti
4	P	Binkoštni p.
5	T	Bonifacij
6	S	Norbert ☺
7	Č	Robert
8	P	Medard
9	S	Primož
10	N	Sv. Trojica
11	P	Barbara
12	T	Flora
13	S	Anton Pad. ☾
14	Č	Sv. r. telo
15	P	Vid, Modest
16	S	Benon, Jošt
17	N	Adolf
18	P	Fel., Fortunat
19	T	Grvazij in P.
20	S	Silverij
21	Č	Alozij
22	P	Ahacij ●
23	S	Eberhard
24	N	Janez K.
25	P	Viljem, op.
26	T	Janez in Pav.
27	S	Ladislav
28	Č	Leon II.
29	P	Peter in P. ☽
30	S	Sp. Pavla

V telesu zdravem zdrav prebiva duh.

Mali srpan

Češko: Červenec.

Hrvatsko-srbsko: Srpanj.

Poljsko: Lipiec.

Rusko: Ijul.

1	N	Teobald
2	P	Ob. Mar. D.
3	T	Helijodor
4	S	Urh, škof
5	Č	Ciril in Met.
6	P	Izaija, pr. ☺
7	S	Vilibald
8	N	Kilijan
9	P	Anatolija
10	T	Amalija
11	S	Pij I.
12	Č	Mohor in F.
13	P	Evgenij ☾
14	S	Bonaventura
15	N	Vladimir
16	P	Marija Kar.
17	T	Aleš, Marc.
18	S	Miroslav, šk.
19	Č	Vincencij
20	P	Marjeta
21	S	Danijel
22	N	Mar. M.
23	P	Apolinar
24	T	Kristina
25	S	Jakob, ap.
26	Č	Ana
27	P	Natalija
28	S	Inocencij ☽
29	N	Marta
30	P	Abd. in Sem.
31	T	Ignacij

F ü g n e r: Ne koristi, ne slave!

Veliki srpan

Češko: Srpen.

Hrvat.-srbsko: Kolovoz.

Poljsko: Sierpień.

Rusko: Avgust.

1	S	Vezi Petra
2	Č	Porcijunkula
3	P	N, sv Štef.
4	S	Dominik ☺
5	N	Snežnica
6	P	Gosp. spr.
7	T	Kajetan
8	S	Cirijak
9	Č	Emigidij
10	P	Lavrencij
11	S	Suzana
12	N	Klara ☾
13	P	Hip. in Kas.
14	T	Evzebij
15	S	Vnebovz. M
16	Č	Rok, sp.
17	P	Liberat
18	S	Flora, Lavra
19	N	Julij, m.
20	P	Bernard
21	T	Ivana Fr. ●
22	S	Timotej
23	Č	Filip Ben.
24	P	Jernej, ap.
25	S	Ludovik
26	N	Ceferin
27	P	Jožef Kalas. ☽
28	T	Avguštin
29	S	Obgl. J. K.
30	Č	Roza Lim.
31	P	Rajmund

Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!

Kimóvec

Češko : Zári.

Hrvatsko-srbsko : Rujan.

Poljsko : Wrzesieñ.

Rusko : Septabr.

1	S	Egidij
2	N	Štefan, kr.
3	P	Evfemija ☺
4	T	Rozalija
5	S	Lavrencij
6	Č	Hermogen
7	P	Regina
8	S	Rojst. M. D.
9	N	Ime Marije
10	P	Nikolaj ☾
11	T	Teodosa
12	S	Macedonij
13	Č	Notburga
14	P	Poviš. križa
15	S	Nikomed
16	N	Ljudmila
17	P	Hildegarda
18	T	Tomaž Vil. ●
19	S	Januarij
20	Č	Evstahij
21	P	Matevž, ev.
22	S	Mavricij
23	N	Tekla
24	P	Gerard
25	T	Kleofa ☽
26	S	Justina
27	Č	Koz. in Dam.
28	P	Venčeslav
29	S	Mihael, arh.
30	N	Hijeronim

Kollár: Kdor je svobode vreden, čisla svobodo drugih, oni, ki v robstvo kuje sužnje, sam je suženj.

Vinotok

Češko: Říjen.

Hrvat.-srbsko: Listopad.

Poljsko: Pazdziernik.

Rusko: Okt'abr.

1	P	Remigij	
2	T	Leodegar	☺
3	S	Kandid	
4	Č	Franč. Ser..	
5	P	Placid	
6	S	Brunon	
7	N	Rožn. v.	
8	P	Brigita	
9	T	Dionizij	
10	S	Franč. Borg.	☾
11	Č	Nikazij, šk.	
12	P	Maksimilj.	
13	S	Edvard	
14	N	Kalist	
15	P	Terezija	
16	T	Gal, Maks.	
17	S	Jadviga	●
18	Č	Luka, ev.	
19	P	Peter Alk.	
20	S	Vendelin	
21	N	Uršula	
22	P	Kordula	
23	T	Severin	
24	S	Rafael, arh.	☽
25	Č	Bonifacij	
26	P	Evarist	
27	S	Frumencij	
28	N	Sim. in Juda	
29	P	Narcis	
30	T	Klavdij	
31	S	Volbenk	

Aškerc: Slovenec vsaki bodi Sokol hraber,
Slovenka vsaka vrla Sokolica.

Listopad

Češko : Listopad.

Hrvat.-srbsko : Studen.

Poljsko : Listopad.

Rusko : Nojabr.

1	Č	Vsi svetn. ☺
2	P	Verne d., Just
3	S	Hubert
4	N	Karol B.
5	P	Caharija
6	T	Leonard
7	S	Engelbert
8	Č	V. D. M.
9	P	Božidar ☾
10	S	Andrej Av.
11	N	Martin
12	P	Martin, p.
13	T	Stanislav
14	S	Jozafat K
15	Č	Leopold
16	P	Otmar ●
17	S	Gregorij, šk,
18	N	Evgenij
19	P	Elizabeta
20	T	Edmund
21	S	Dar. Mar. D.
22	Č	Cecilija
23	P	Klement ☽
24	S	Janez od kr.
25	N	Katarina
26	P	Konrad, šk.
27	T	Virgil, Ah.
28	S	Eberhart
29	Č	Saturnin, m.
30	P	Andrej

Žižka : Sovražnikov se ne bojte, na njih število ne glejte!

Gruden

Češko : Prosinec.

Hrvat.-srbsko : Prosinac.

Poljsko : Grudzień.

Rusko : Dekabr.

1	S	Eligij ☺
2	N	Bibijana
3	P	Frančišek Ks.
4	T	Barbara
5	S	Saba, Krišpin
6	Č	Nikolaj
7	P	Ambrozij
8	S	Pr. Sp D. M.
9	N	Peter F. ☾
10	P	Judita
11	T	Damaz
12	S	Maksencij
13	Č	Lucija
14	P	Špiridijon
15	S	Krist., Jern. ●
16	N	Adelajda
17	P	Lazar, šk.
18	T	Gracijan
19	S	Nemezij
20	Č	Liberat
21	P	Tomaž, ap
22	S	Demetrij ☽
23	N	Viktorija
24	P	Adam in Eva
25	T	Božič
26	S	Sv. Štefan
27	Č	Janez, ev.
28	P	Ned. otroci
29	S	Tomaž, šk.
30	N	David ☺
31	P	Silvester. p.

Podlaga vs akemu delu je telesno zdravje.

NAJVAŽNEJŠE POŠTNE DOLOČBE.

A. Določbe za pisemsko pošto.

Navadno pismo v Avstro-Ogrsko, Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo ne sme prekoračiti 20 gramov. Navadno pismo v vse avstro-ogrske, bosniške in hercegovinske kraje (izvzemši sandžak Novi Bazar) in celo Nemčijo s Helgolandom, imeti mora tuzemsko znamko za 10 v. — Za lastni kraj, kjer se odda pismo (za „mestna pisma“), je pisemsko-poštna znamka za 6 v, nad 20 gramov 12 v.

Pismo nad 20 gramov do vračunši 250 gramov v vse avstro-ogrske kraje, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo imeti mora poštno znamko za 20 v.

Pisem, nad 250 gramov težkih, ne vsprejema pisemska pošta. Take odpošiljatve se odpravljajo po vozni pošti. — Le uradna, poštnine prosta dopisovanja sprejema pisemska pošta tudi v dom čem prometu do 2^{1/2} kilograma; taka pisma namenjena na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino pa le do 1 kilograma.

Pisma v inozemstvo. V Nemčijo stanejo pisma do 20 gramov 10 v, nad 20 do 250 gramov 20 v; v Črnogoro za vsakih 15 gramov 10 v; v Srbijo za vsakih 15 gramov 15 v; v druge države za vsakih 15 gramov 25 v.

Priporočena (rekomandirana) pisma plačati morajo kot priporočilno pristojbino brez razločka teže tako za tu- kakor za inozemstvo poleg navadne pisemske pristojbine še 25 v. Priporočiti se morejo vse pisemsko-poštne pošiljatve.

Povratni listi (retour-recepisi) se pridevajo pismu le na izrecno zahtevanje. Za to plača oddajnik 25 v.

Dopisnice so dovoljene v celem obsežju svetovno-poštnega društva. Iste stanejo v vse kraje Avstro-

Ogrske in cele Nemčije 5 v; v Črnogoro 5 v; v Srbijo in v druge k svetovno-poštnemu društvu spadajoče dežele 10 v.

Dopisnice s plačanim odgovorom stanejo dvakrat toliko, kakor navadne dopisnice; dovoljene niso samo v notranjem prometu Avstro-Ogrske, marveč v vse dežele svetovno-poštnega društva.

Tiskovine. Kot tiskovine proti znižanim pristojbinam za take pošiljatve se dopuščajo: knjige, mehko in trdo vezane, slike, karte, objave i. t. d., tiskane, kamnopolisane in fotografirane. Zavite morajo biti tako, da se lahko pregleda njihova vsebina, ter ne smejo obsezati nikakršnih pisanih prilog ali dostavkov; v notranjem prometu, potem v onem z Nemčijo ne smejo prekoračiti teže 1 kilograma, v ostalem svetovno-poštnem prometu pa ne teže 2 kilogramov.

Dovoljeno je pri cenilnikih lastnoročno vpisovanje cen in podpisovanje imen; pri korekturnih polah korekturni dostavki, celo na posebnih lističih; pridevati se sme tudi rokopis.

Kot pristojbina za notranji promet Avstro-Ogrske in oni z Bosno in Hercegovino ter z Nemčijo je 3 v do 50 gramov; 5 v do 100 gramov; 10 v do 250 gramov; 20 v do 500 gramov; 30 v do 1 kilograma. V vse ostale dežele svetovno-poštnega društva je za vsakih 50 gramov 5 v.

Obrazci in poskušnje blaga. Poskušnje blaga se morajo v vrečice, zaboječke ali zavoje, ki se dajo odpreti, tako zaviti, da se lahko pregleda vsebina. Imeti ne smejo nobene kupne vrednosti in nobenih drugih pisanih opazk, kakor ime ali tvrdko odpošiljalčevo, naslov prejemnikov, tovarniško ali trgovsko znamenje, številke, cene, težo in mero blaga, ter koliko ga je na razpolago. Dalje ne smejo poskušnje blaga presežati 30 cm v dolgosti, 20 cm v širokosti in 10 cm v visokosti, kakor tudi ne teže 350 gramov.

Pristojbina v notranjem prometu in v onem z Bosno, Hercegovino in Nemčijo je 10 v do 250 gramov, od 250 do 350 gramov 20 v. V ostalem svetovno-poštnem prometu 5 v za vsakih 50 gramov, najmanj pa 10 v.

Ekspresna pisma morajo imeti jako natančen naslov in opazko „pr. ekspres“. Ekspresna pristojbina znaša v kraju oddajnega poštnege urada vedno le 30 v. Ako pa naj se izroči pismo zunaj oddajnega kraja (mestne proge), zaračuni se vročina z 1 krono vsakih 7 in pol kilometrov.

Poštno-denarne nakaznice (komad po 2 v) do zneska 1000 kron sprejeti mora vsak poštni urad. Pri navadnih (ne brzojavnih) poštnih nakaznicah v Avstro-Ogrsko in Lichtenstein se plača za zneske do vračunši 20 kron 10 v, do 100 kron 20 v, do 300 kron 40 v, do 600 kron 60 v, do 1000 kron 1 krono.

V Bosno, Hercegovino, Novi Bazar (samo v Plevje, Priepolje in Priboj) in v Srbijo je od denarnih nakaznic plačati: do 40 kron 20 v, do 100 kron 40 v, do 300 kron 80 v, do 600 kron 1 krono 20 v, do 1000 kron 2 kroni.

V Nemčijo, Turčijo (c. kr. poštne urade) in Luksemburg je plačati od poštnih nakaznic: do 40 kron 20 v, za vsakih nadaljnih 20 kron 10 v.

Pristojbina za denarne pošiljatve po nakaznici v druge vnanje države iznaša: za vsakih 25 kron 25 v, čez 100 do 1000 kron od vsakih 50 kron 25 v. — V Angleško, Irsko in Združene države Severne Amerike: za vsakih 25 kron 25 v.

Za denarne pošiljatve po nakaznici izven Avstro-Ogrske je porabiti „mednarodne poštne nakaznice“, katerih komad stane 2 v.

Za brzojavne denarne nakaznice se morajo poleg teh pristojbin plačati tudi še posebne za brzojavno odpošiljatev i. t. d.

Zalepke po 6 v, oziroma one po 10 v se rabijo kakor pisma.

Kdor hoče navadna pisma nazaj vzeti iz poštnege urada pred odhodom ali po odhodu pošte, naznaniti mora to dotičnemu poštneemu uradu pismeno ter se obvezati, da ostane odgovoren za vsako škodo, katera bi mogla nastati iz tega, da se pismo nazaj vzame. Ravno tako se tudi naslov že odposlanega pisma ali druge pošiljatve lahko spremeni. Pokazati se mora dotičnemu poštneemu uradu lastnoročno pisan, popolnoma enako se glaseč naslov in, ako je pismo zapečateno, tudi isti pečat. Pri priporočenih pošiljativah se mora na vsak način pokazati in oddajnemu uradu izročiti prejemni list. Pristojbina za že odposlana pisma je v notranjem prometu 35 v, v dežele mednarodnega poštnege društva 50 v. Zgodi se to lahko tudi brzojavnim potom.

B. Določbe za vozno pošto.

Vozna pošta odpošilja: Denarna pisma in zavojčke (pakete) z denarjem; listine z navedeno vrednostjo; zaveznice in dr.; pisma brez vrednosti, ki tehtajo nad 250 gramov; vozno blago, naj je vrednost navedena ali ne, do 50 kilogramov; pošiljatve proti poštneemu povzetju; vrednostna pisma in poštne zavojčke.

Naslov pri voznopoštinih pošiljativah mora biti popolnoma jasen; naveden mora biti kraj, dežela, kakor tudi mestni okraj, ulica in hišna številka.

Denarna pisma se morejo oddajati zaprta ali odprta; odprta le do teže 250 gramov in v vrednosti od 1000 K naprej. Pri rabi poštneouradnih zavitkov za denarna pisma (komad po 2 v) zadostuje zapečatenje z dvema pečatoma; ako se rabijo pa drugi zavitki, spravljati se morajo denarna pisma v navskrižne zavitke in zapreti s petimi pečati. — Zavita denarna svota se mora na naslovu navesti po svojih delih.

Pošta jamči pri zaprtih pismih samo za izročitev nepokvarjenega pisma, ne za njegovo vsebino.

Vrednostni papirji, dolžna pisma, delnice i. t. d. se morajo vedno zaprti oddati; navesti se mora njihova vrednost, ter naj se zapečatijo s petimi pečati, ako se porabi navskrižni zavitek

Vozno-poštne pošiljatve se morajo vsebini primerno zaviti in trdno zapreti, da se ne more priti do vsebine, ako se ne odpró ali poškodujejo zavojčki. Na zaklepe zavoja (šive, špranje, konce vrvice i. t. d.) pritisniti se morajo pečati v zadostnem številu.

Vsem voznim pošiljatkam, ki presezajo 50 gramov, pridejati se mora poštna spremnica (komad stane 12 v). Kupon poštne spremnice se sme porabiti za pošiljalčeva priobčila ter ga sme prejemnik odrezati.

Brez navedene vrednosti se morajo vožno-poštne pošiljatve tudi pošiljati v notranjem prometu. V slučaju, ako se izgubi pošiljatev ali pa poškoduje, povrne poštni zavod od dokazane škode za vsak kilogram 4 K.

S poštним povzetjem smejo vožno-poštne pošiljatve do izneska 1000 K pošiljati vsi avstrijsko-ogrski ter bosniško-hercegovinski poštni uradi in do istega izneska tudi v Egipt. Denarni iznesek, katerega ima plačati prejemnik pošiljatve poštnemu uradu, navesti mora oddajnik na obeh naslovih (na zavojčku in na spremnici) pod zaznamkom v vrednosti z besedami: „povzetje K . . v“, natančno s številkami in črkami, in sicer pri pošiljatvah v inozemstvo tudi v veljavi dotične države.

Spremnica za poštno povzetje je različna od navadne poštne spremnice in stane komad 12 v.

Povračilo za poštno povzetje znaša za Avstrijo, Ogrsko, obsedne dežele, Črnogoro in Srbijo po $\frac{1}{2}\%$, to je 1 vin, od vsakih 2 K, najmanj po 12 vin.

Ekspresne pošiljatve. Tudi vozno-poštne pošiljatve dostavljajo se na zahtevanje takoj po njihovem prihodu s posebnim selom naslovniku v stanovanje. Na zavojček kakor tudi na poštno spremnico se mora razvidno zapisati beseda „ekspres“ ali „s posebnim selom“. Pristojbina za ekspresno vročitev pri pošiljativah v mestne okraje iznaša 50 v v slučajih, v katerih se pošiljatve same vroče, v onih slučajih pa, v katerih se dostavijo samo naznanila (avisi), 30 v. Za pošiljatve v deželne okraje iznaša ta pristojbina 1 K na daljavo $7\frac{1}{2}$ kilometrov.

KOLKOVNE LESTVICE.

I. Za menice

od	do	Kolek	v
kron	kron	kron	v
150	300	—	10
300	600	—	20
600	900	—	40
900	1200	—	60
1200	1500	—	80
1500	1800	1	—
1800	2100	1	20
2100	2400	1	40
2400	2720	1	60
2720	3000	1	80
3000	6000	2	—
6000	9000	4	—
		6	—

II. Za pobotnice

od	do	Kolek	v
kron	kron	kron	v
4	4	—	—
40	40	—	14
80	80	—	26
120	120	—	38
200	200	—	64
400	400	1	26
600	600	1	88
800	800	2	50
1600	1600	5	—
2400	2400	7	50
3200	3200	10	—
4000	4000	12	50
	4800	15	—

III. Za pogodbe (p. plačevanju služ. takse)

od	do	Kolek	v
kron	kron	kron	v
20	20	—	14
40	40	—	26
60	60	—	38
100	100	—	64
200	200	1	26
300	300	1	88
400	400	2	50
800	800	5	—
1200	1200	7	50
1600	1600	10	—
2000	2000	12	50
2400	2400	15	—
	3200	20	—

in tako dalje za vsakih 3000 kron 2 kroni več. Zneski izpod 3000 kron se računijo za cele.

za vsakih 1600 kron 5 kron več do 16.000 K. Čez 16.000 kron je plačati od vsakih 800 K 2 K 50 v več.

za vsakih 800 K 5 K več do 8000 K. Čez 8000 K je plačati od vsakih 400 kron 2 K 50 v več.

TABELA ZA PRERAČUNANJE DOMAČEGA IN TUJEGA DENARJA.

Avstrijske krone	Skandin. krone	Nemške marke	Funti sterling.	Franki	Holandski goldinarji	Dolarji	Milreis	Rublji	Piastri
100	75 61	85.06	4.16	105.01	50 41	20 26	187	26.25	452
132.26	100	112.5	5.5	140	66	26.5	24 78	34.7	625
117.56	88.88	100	5	125	58.8	23.5	22.2	30.8	555
2401.47	1813	2040	100	2550	1200	480	449.3	630	11333
95 23	71	80	3.95	100	47	18 8	17.6	25	445
198.37	151	170	8.3	212.5	100	40	37.45	52.5	945
493.51	378	425	20.8	530	250	100	93 60	131	2360
532	403	454	22.2	567.5	267	106.08	100	140	2522
380 95	288	324	15 8	400	190	76 25	71.365	100	1800
22 12	16	18	0 88	22.5	10.6	4.25	3.965	5 55	100

Strokovni del.

NAŠA NALOGA, SMER IN CILJ.*)

Iz članka dr. Mir. Tyrša „Náš úkol, směr a cíl“ ;
preložil *dr. V. Murnik*.

Vsa zgodovina stvarstva vobče in človeštva posebej je večten boj „za bitje in obstanek“, v katerem podleže in izgine, kar ni za življenje sposobno in je celotna potu, ohranjujoč samo sled svoj kot okamenina v skalnih plasteh ali pa tudi v pismenkah knjige, ki se imenuje zgodopis. Tako se glasi ta splošni zakon, ki ga je naš vek razodel in jasno izrazil in ki se je pokazal čim dalje tem očitneje vseobčno veljaven; neizprosni zakon, kakor vsak drugi, ki vlada v prirodi in, kar je isto, v zgodovini; zakon, ki ga ni moči zakleti niti z molitvami, niti s samoslepilnimi besedami, da, tudi ne s samo podedovano pravico. Njemu so podlegli drobni kakor tudi mogočni stvori nekdanji, iz živeče prirode so izumrli tedaj, ko v polagoma premenjenem svetu niso več našli nadaljnjih pogojev za svoj obstanek; njemu so podlegle naj-

*) V tem članku, objavljenem v 1. številki „Sokola“ 1. 1871, je veliki ustanovitelj Sokolstva, dr. Miroslav Tyrš, pokazal cilj češkemu Sokolstvu. Najlepši članek je to in najznamenitejši, kar jih je poteklo iz njegovega peresa. Nisem mogel, da ne bi vsaj najvažnejšega dela tega članka priobčil v prvem letniku slov. sok. koledarja. Prevod celega članka je objavljen v 2.,

močnejše" združbe in narodi, nekdam najslavnejši — zakaj tudi človek je samo del splošne prirode — so mu podlegli, bržko so ostareli v vedno novem svetu, bržko oslabeledi niso korakali dalje in so tako zašli v odpor z duhom večnega gibanja in napredka in tako često tudi z duhom nove dobe, ki je med tem izšla nad človeštvom, njemu so podlegli, bržko se je naposled neogibno pridružila še vseobčna skaza notranjega življenja. To vse v dokaz, da nobena, niti ne najsičajnejša preteklost, ampak samo zdrava in delavna sedanost jamči narodom bodočnost, da gredo narodi nazaj, kadar ne gredo naprej, da odznotraj odmirajo, in da splošni tek dogodkov samo spravi s pota, kar je že tako prhlo, kar nima več vrednosti v splošnem življenju. Kajti le to splošno življenje je prirodi po pravici na srcu, podobno kakor v vsakem zdravem ustroju celota velja in tehta več nego deli in posamezniki; in oni „boj za bitje in obstanek“, ki je naravi skozinskoz najvišji zakon, ne pomeni ničesar drugega, nego da mora del propasti, kadar se preči celoti ali ji preti z nevarnostjo, da ostane le in se tem prosteje more razviti, kar je zmožno polnega življenja in vredno, da ostane in obstane v celoti. — Mi seveda se oziramo tu le na človeštvo. Naj se že ona odprava s pota tu godi počasi ali siloma, toliko je tudi tukaj gotovo, da je tudi vsak narod izginil le po svoji lastni krivdi, in ravno tako, da se na bojiščih ne odločuje usoda narodov, da je že odločena pred bojem. Ni en narod, kar jih je bilo na svetu, številen ali

3. in 4. številki „Slovenskega Sokola“ 1. 1904. Opozarjam pa tudi na br. dr. V. Murnika članek „Pogled nazaj in naprej!“ v 1. številki „Slovenskega Sokola“ leta 1904, ki na koncu objasnjuje, da mora biti cilj slovenskemu Sokolstvu ravno tak kakor češkemu.

Izd.

neštevilen, ni izginil ob svoji čilosti in godnosti, vsak je padel izrabljen, brezbrizen in nizkoten. Tukaj kakor povsod stori dolgo prizanesljiva priroda naposled strogo sodbo, toda tudi pravično in za celoto blagodejno, odstranjujoč iz človeštva člene, zdravemu razvoju in napredku nadalje nepristopne in zategadelj nepotrebne in škodljive. To je obenem edini pravi, nepobitni in veliki nauk, ki ga nam daje vsa zgodovina. Zakaj sicer se v njej nič zgolj ne ponavlja, nič ne stoji trdno. „Kar so veki obračali, obrne doba“ in stoletja kljubovanja proti vsakršnim navalom in pritiskom ne jamčijo nikomur obstoja tudi nadalje, zlasti ne v času, ko tehtajo dnevi več nego nekdanj leta.

Kaj sledi iz tega za nas? Dve stvari in dve resnici! Ena trda in druga v našo tolažbo!

Iz tega sledi pred vsem resnica, da morajo biti narodi tem delavnejši, čim manjši so, da bi tudi ob skromnejšem svojem številu bili in ostali veljavni in važni člani človeštva, in da morajo v vsem tem bolj paziti na svoj zdrav razvoj in napredek. Zakaj pri malih narodih se zastanek in skrnina laže in hitreje razpseta po vsem telesu, a pri velikih narodih more dolgo trajati, predno bolezen pronikne vso snov in premaga zdravo življenje. To nam seveda nalaga večjo iskrost in čuječnost. Toda kdo ne bi hotel delati in čuti? Saj nam iz tega izvira tudi ta gotovost, sledi iz tega druga resnica, da nobena vnanja moč, nobena gmotna in surova sila sama na sebi ne uniči narodov, da je življenje narodov, dokler se razvija na soncu resnice, dobrine in občnega napredka, v tem zmislju neranljivo kakor sončni žarek, in da ga ne premorejo in pogubijo nobene moči teme, laž ali nasilje.

Prihajamo k zaključku. Če so to temeljne resnice, veljavne za ves naš narod, potem morajo iz njih neogibno tudi za nas kot enega in nikakor ne zadnjega

izmed činiteljev v narodnem življenju slediti gotove posledice.

Mislimo, da te: Kakor so naša društva za vse, a imajo vendar posebno smer poleg vseh, podobno je tudi naša naloga tu dvojna. Prva in splošna je ta, da, pred drugimi poklicani, ohranjamo svoj narod pri tisti vsestranski čilosti, ki ne dopušča, da bi narodi izumrli, pri tisti trajni in čvrsti moči, pri tistem telesnem, duševnem in nraavnem zdravju, ki ne dovoljuje, da bi se pokazalo kakšno izprijenje in tako kakšen zastanek, kakšno nazadnjaštvo, ta najgrši, da, morilni zločin, storjen narodom. Kako pa mora vse naše delo prevevati isti čili, sveži in neumorni duh, kako morajo vražji duhovi nemarnosti, lenosti in omrzlosti za vselej ostati zakleti z oboda naših tekmovališč — bodi tu samo naznačeno. Saj bi bili sicer same karikature, potvare tega, kar moramo biti, in nikakor ne prednji in trdni vršilci splošne vloge, v narodnem življenju nad druge važne.

O drugem posebnem polju našem, o naših čisto strokovnih težnjah, poleg drugih različnih pa tudi strokovnih, zadostuj tu toliko: Reklo se je nekoč — in strinja se to s tem, kar smo povedali v splošnem pogledu — da more narod neštevilen kakor mi, in zlasti v teh okolnostih časovnih in krajevnih, v kakršnih smo, čakati le dvojne usode, da mora namreč, če je malomaren, polagoma izginiti, ali pa, če hoče živeti, da se mora po krepki in vsestranski delavnosti povzdigniti nad druge. Da hočemo in moremo kot narod živeti, in to polno narodno življenje, o tem, mislimo, da ni pri nas vprašanja, to, zdi se nam, je složno mnenje in složna volja vseh, ki bi je nihče ne mogel omajati. Saj ona povzdiga, za katero gre, ne pomenja ničesar drugega, kakor da nam je zopet doseči tisto ospredje omike

in prave prosvete, kjer je naš (češki) narod nekdam že bil; in ne sodimo, da bi bil sposobnost in nadarjenost za to že zapravil. Toda treba je seveda, da vsak posameznik, vsako društvo v svoji stroki dela z vsemi silami, da vsakdo v izvoljeni stroki teži za najvišjim ciljem. Le tam, kjer je stvar dognana tako daleč, da se ni treba sramovati in bati primere z vsem inozemstvom, le tam se je izvršila naloga v narodnem življenju in dosegla vsa določena težnja. Kdor hoče manj, je, kakor bi ne hotel ničesar. Ne vlačiti se, ampak v poletu dalje! Pasti ali dospeti! Vse ali nič! mora seve biti tu prizadevanja geslo. To resnico spoznati, ji neustrašeno pogledati v lice in po njej delati, samo to nas ohrani in povzdigne. Nedo- stojno je, sebe podcenjevati, toda nevarno in nemo- žato, sebi laskati se in sebe varati in samoizdajalsko se zadovoljiti z malim, kjer reši le najvišje dejanje in delavnost, mereča na najvišje vrhunce!

Za kolikor je tako naša naloga manj lahka nego ta, ki je morda pripadla drugim narodom, za toliko je častnejša, za toliko je prospešnejša njena razrešitev za napredek in za notranji naš razvoj; in čim večja je tako, s tem večjim ponosom, s toliko bolj navdu- šeno težnjo nas mora navdati.

In tako nas tudi na tem polju, kjer se razširjajo bojne vrste vsega naroda, čaka novo splošno tekmo- vanje. Kamor so drugi narodi, ki niso bili nikdar v sponah, po srečnejši usodi dospeli pred nami, tam, da, še dalje leži skupni nam cilj. Tu so vse težnje, so si vsa naša društva zopet tekmeči misli ene in vendar zavistne; vsak bodi vsakemu tu zgled in iz- podbuda, in vsakdo, zmago ostalim z bratsko mislijo želeč, napni vendar vse moči, da svoji stvari priboriš zmagoslavni venec in ga obesiš v skupnem svetišču domorodne zgodovine kot slaven spomenik.

Predobro vemo, kako dolga, kako težavna je pot, ki vodi do tega venca. Naj pa kdorkoli kakorkoli to tolmači, vendar ne prikrivamo svojega neovržnega prepričanja, da stvar sokolska, povzdigujoča misli nad vsakdanjost in sama že v zasnutkih nad druge povznešena, more izmed vseh prva dospeti tja, kamor moramo meriti vsi, bodi obenem z vsemi, bodi na čelu vseh.

To bodi v tej tretji vezi, v narodni vezi, naša smer in naš cilj, tako vršimo svoj delež pri skupnem delu vsega naroda in zapomnimo si, da mora, kdor je vstopil na tekmovališče, brez prestanka dalje in dalje speti, ali kar je isto: da je vsakdanja, neprestana in vendar ne kričava delavnost tu odločilna, a nikakor ne le hrupni in le sempatja se pojavljajoči nastopi. S tem vsakdanjim, nepretrganim gmotnim in duševnim delovanjem, v vsem pomneč napredek, rešimo pred vsem tu svojo nalogo, prispevajoč k temu, da ostane naš narod na veke zdrav in silen, da med ostalimi nikdar ne bo neveljaven, zaostal in oviren člen, ki bi ga tek dogodkov z ozirom na celoto moral odstraniti s torišča zgodovine.

Tako vsak dan branimo svoj narod, ki bi ga bilo prepozno in zaman z mečem na zunaj braniti v tem primeru, ko bi znotraj nebrižnost in skaza zglodali trdno in čvrsto njegovo jedro.

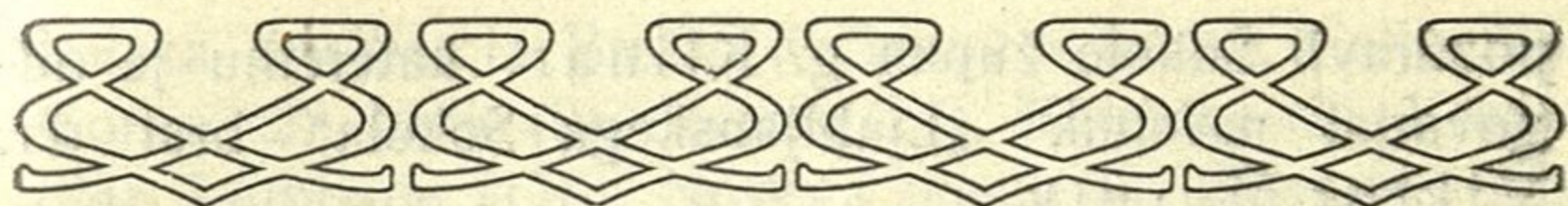
Splošni znak bolne in izprijene družbe je ta, da prevladuje v njej mehkužna sebičnost in samoslepilna laž. Kjer pa je jedro življenja zdravo, tam velja celota delom nad vse, tam ni prostora za izdajstvo, brezbriznost in strahopetnost, ki sebično pazijo le na osebno korist in lastno ohranitev in ki v odločilnem trenutku izpodnašajo napor plemenitejšega dela; le tam je mogoče, da nihče ne odstopi bojazljivo ali izdajsko, da ves narod stoji in ob-

stane kot en junak, ob čigar neprodirnem oklopu se naposled razbijejo morilni meči. Le zdravi narod je tudi zmožen braniti se. Orožje v vsaki pesti! Uredba vojaška! Stokrat, tisočkrat bodi to rečeno! Toda k orožju in uredbi pred vsem tudi mladeništvo in moštvo izdatno in godno! Kdor hoče ob vojski ubraniti svoj narod, ta mora že ob miru stati na straži, da se ne vtihotapi skrnoba v življenje, ta s plamtečim mečem krvose in netopirje na vsakem polju uničuj in razpršuj! To nam bodi vodilna zvezda našemu početju, naša vera in najvišja posvetitev vsega življenja!

To je naše stališče, tako razumemo mi sokolsko nalogo in ono trojno tekmovanje, ki nam je naloženo in v katerem treba, da, je dolžnost, boriti se za palmo zmage. To, mislimo, je vsem naloženo, ki so se z resno in zavedno mislijo priglasili za sokolsko stvar. Kar mi tu nameravamo in hočemo, ne more biti drugega, nego da se pridružimo k vrstam tekmovalcev, težečih za tako vznešenim ciljem, nevzdržno hitečih dalje za geslom gesel, ki slove:

Naprej!

DVA SKUPNA NASTOPA SLOVENSКИH SOKOLOV V LETU 1905.

Slovensko Sokolstvo je v letu 1905 dvakrat skupno nastopilo: prvič pri izletu s telovadbo na Jesenicah, drugič pri slavnosti odkritja Prešernovega spomenika.

Dalo si je nalogo, poleteti skupno v kolikor mogoče obilnem številu na Jesenice, tam potrditi mladega „Jeseniškega Sokola“ v neumornem delu, vzbuditi in navdušiti narod, kateremu preti ponemčenje in pokazati oholim tujcem, da čuje nad prelepo planinsko pokrajino, katero si hoče leta osvojiti; pokazati svojo silo in vztrajno moč.

Sebi dano nalogo je izvršilo dne 6. vel. srpana.

Dasi je lilo z neba celo dopoldne, sešlo se je na jeseniškem kolodvoru okrog 300 Sokolov v kroju, od teh nad 70 iz Ljubljane, drugi iz Idrije, Jesenic, Kamnika, Kranja, Šiške, Trsta, Tržiča in Zagorja. Poleg njih pa se je iz bližnjih krajev pripeljalo mnogoštevilno narodno občinstvo.

Sokolstvo s pevskim društvom „Merkur“ iz Ljubljane, ki se mu je pridružilo, je nameravalo izstopiti že v Javorniku, ter potem iti v izprevodu na Jesenice, toda vsled slabega vremena to ni bilo mogoče in odkorakalo je z jeseniškega kolodvora z godbo na čelu, burno pozdravljano, pred tamošnjo občinsko hišo. Ondi je pozdravil Sokole, kakor druge goste starosta „Jeseniškega Sokola“ br. Lovro Humer, kateremu se je zahvalil podstarosta „Ljubljanskega Sokola“ brat dr. V. Ravnihar. Nato je v imenu jeseniške občine

pozdravil Sokole župan g. Klinar, kateremu je odgovarjal načelnik „Ljubljanskega Sokola“ brat dr. Viktor Murnik.

Nebo je pokazalo prijaznejše lice — zjasnilo se je. Telovadci so takoj odkorakali na telovadišče v „Milanov log“, kjer so po skušnji ob polpeti uri pričeli z javno telovadbo. Nastopila so društva iz Idrije, z Jesenic, iz Kamnika, Kranja, Ljubljane, Šiške, Trsta in Zagorja vsako z eno vrsto na drogu, bradlji, mizi in konju z enkratnim menjanjem orodja. Mnogobrojno občinstvo je z burnim ploskanjem pritrjevalo vsaki vaji, telovadci so svojo nalogo vršili častno.

Po vajah na orodju je 120 telovadcev nastopilo pod vodstvom načelnika „Ljubljanskega Sokola“ br. dr. V. Murnika s skupnimi prostimi vajami (izvajale so se vaje II. slov. vsesokolskega zleta). Že sam nastop k prostim vajam je nudil divno sliko, kaj šele vaje same, ki so se izvajale ob spremljevanju meščanske godbe iz Kranja docela točno in enotno.

Navdušeni „Na zdar“- in „Živio“-klici so spremljali telovadce, strumno korakajoče s telovadišča, izražali jim pohvalo in simpatije narodnih Jeseničanov.

Po telovadbi se je razvila v „Milanovem logu“ živahna zabava, katere pa Sokoli niso mogli dolgo uživati, kajti ob 8. uri so se društva zbrala ter odkorakala z Jesenic skozi Savo na Javornik. Celo pot jih je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Na kolodvoru je zapel „Jeseniški Sokol“ še nekaj pesmic, potem pa se poslovil od drugih bratov, za katerimi so, ko so se že odpeljali, še dolgo doneli krepki „Na zdar“- in „Živio“-klici. — —

Slavnosti odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani se je slovensko Sokolstvo udeležilo v jako častnem številu. Zastopana so bila so-

kolska društva iz Brežic (6 članov v kroju), Celja (30), Gorice (2), Idrije (9), Jesenic (24), Kamnika (4), Kranja (24), Ljubljane (116), Novega mesta (3), Postojne (20), Solkana (4), Šiške (29), Trsta (18), Tržiča (4) in Zagorja (25), 15 društev z 318 člani v kroju. Zveza hrvatskega sokolstva je poslala deputacijo 16 Sokolov iz Zagreba, katerim se je pridružila deputacija Sokola v Opatiji (2) in Siska (3)

Sokolski nastop pri izprevodu in ob spomeniku se je izvršil brez napake, ob najlepši disciplini, Sokolstvo je veledostojno počastilo spomin velikega našega pesnika.

POVELJA ZA REDOVNE VAJE V ČLENU IN ČETI.

Sestavil *dr. Viktor Murnik*.

(K poveljem pristavljene številke pomenjajo strani „Slovenskega Sokola“ iz l. 1904., na katerih je razložena izvedba.)

I. ČLEN.

1. Nastop v **red!** 57.
2. **Odmor!** 38.
3. **Pozor!** 38.
4. **Razhod!** 57.

A. VAJE NA MESTU.

1. V desno (v levo) se — **ravnaj!** 58.
Premo — **glej!** 58.
2. **Krij!** 58.
3. Zastop! v desno (v levo) — v **bok!** 58; 38, 39.
4. Red! v levo (v desno) — s **čelom!** 58; 38, 39.
5. Prečno! na desno (na levo) — **vprek!** 58; 38, 39.
6. Premo — s **čelom!** 58; 38, 39.
7. Premo — v **bok!** 58; 38, 39.
8. S čelom — **vzad!** 59; 38, 89.
9. S čelom — **spred!** 59; 38, 39.

B. VAJE Z MESTA.

1. Stopoma — **stopaj!** 59; 48, 49.
2. S skračenim korakom — **stopaj!** 59; 49.

3. S hitrim korakom — **stopaj!** 59; 49.
4. V teku — **tek!** 59; 50.
5. Vzad — **stopaj!** 59; 50.
6. Postati — **stoj!** 60; 50.
7. V desno (v levo) zavij — **stopaj!** 70.
V premo — **mer!** 70.
8. V desno (v levo) protihod — **stopaj!** 70.
9. Bočno v red, na desno (na levo) — **vprek!** . . .
Stopaj! 71.
10. Čelno v red, na levo (na desno) — **vprek!** . . .
Stopaj! 71.

C. VAJE MED POHODOM.

1. Skrati — **korak!** 72; 50.
2. Dolgi — **korak!** 72; 50.
3. Hitri — **korak!** 72; 50.
4. Zmerni — **korak!** 72; 50.
5. V teku — **tek!** 72; 51.
6. Stopoma — **stopaj!** 72; 51.
7. Menjaj — **korak!** 72; 51, 59.
8. Zmeti — **korak!** 60.
9. Enak — **korak!** *) 60.
10. Zastop! v desno (v levo) — v **bok!** 72; 51.
11. Red! v levo (v desno) s čelom — **stoj!** [. . .
Stopoma — **stopaj!**] 72.
12. Prečno! na desno (na levo) — **vprek!** 72; 51.
13. Premo — s čelom! 72; 51.
14. Premo — v **bok!** 72; 51.
15. S čelom — **vzad!** 72; 51.
16. S čelom — **spred!** 72; 51.
17. V desno (v levo) — **zavij!** 72.
V premo — **mer!** 72.

*) Menjanje koraka brez povelja ter povelji „Zmeti — **korak!**“ in „Enak — **korak!**“ sem v „Slovenskem Sokolu“ pomotoma navedel pri „vajah z mesta“ (str. 59 in 60).

18. V desno (v levo) — **protihod!** 72.
19. Čelno v red, na levo (na desno) — **vprek!** . . .
Dolgi — **korak!** 73.

II. ČETA.

1. Nastop v **red!** . . . Dvored na desno (na levo, k sredi)! drugi — **vzad!** 135; 136.
2. Red! drugi — **naprej!** 136.
3. Nastop v **dvored!** 136.
4. **Odmor!** 38.
5. **Pozor!** 38.
6. **Razhod!** 136.

A. VAJE NA MESTU.

- 1 V desno (v levo) se — **ravnaj!** 136.
Premo — **glej!** 136.
2. Dvostop! v desno (v levo) — v **bok!** 136.
3. Dvored! v levo (v desno) — s **čelom!** 136.
4. Prečno! na desno (na levo) — **vprek!** 136.
5. Premo — s **čelom!** 136.
6. Premo — v **hok!** 136.
7. S čelom — **vzad!** 136.
8. S čelom — **spred!** 136.
9. Četverostop! v desno (v levo) — v **bok!** 147, 148, 149.
10. Dvored! v levo (v desno) — s **čelom!** 147, 148, 149.
11. Dvostop! — **naprej!** 149.
12. Zastop! — **vzad!** 149.
13. Četverostop! — **naprej!** 149.
14. Dvostop! — **vzad!** 149.

B. VAJE Z MESTA.

- 1.—8. = 1.—8. pod I. B. 150.
9. Bočno v dvored, na desno (na levo) — **vprek!**
. . . **Stopaj!** 150.
10. Čelno v dvored, na levo (na desno) — **vprek!**
. . . **Stopaj!** 150.

C. VAJE MED POHODOM.

- 1.—9. = 1.—9. pod I. C. 151.
10. Dvostop! v desno (v levo) — v **bok!** 151.
11. Dvored! v levo (v desno) s čelom — **stoj!** [. . . Stopoma — **stopaj!**] 151.
12. Prečno! na desno (na levo) — **vprek!** 151.
13. Premo — s čelom! 151.
14. Premo — v **bok!** 151.
15. S čelom — **vzad!** 151.
16. S čelom — **spred!** 151.
17. Četverostop! v desno (v levo) — v **bok!** 121.
18. Dvored! v levo (v desno) — s čelom! 151.
19. V desno (v levo) — **zavij!** 151.
V premo — **mer!** 151.
20. Dvostop! — **naprej!** . . . Dolgi — **korak!** 151.
21. Zastop! — **vzad!** 152.
22. Četverostop! — **naprej!** . . . Dolgi — **korak!** 152.
23. Dvostop! — **vzad!** 152.
24. Čelno v dvored! na levo (na desno) — **vprek!**
. . . Dolgi — **korak!** 152.

NEKAJ O TELOVADBI.

Telovadba je tisti del sokolskega dela, s katerim vzgajamo ona trdna, mogočna telesa, katera naj bodo čist zdrav dom vznešeni sokolski misli. Pri njej gojimo vse one vaje, katere telesne gibe urejajo in vse mišičje enakomerno razvijajo v prospeh celotnega razvoja in delavnosti posameznih organov. Ako pa hočemo gojiti telovadbo uspešno, jo moramo kolikor-mogoče individualizirati, t. j. mi moramo moč, čas trajanja in zdatnost gibov zmenjavati sorazmerno s starostjo, spolom in telesno usposobljenostjo poedincev.

Mladost je oni čas, v katerem so telesne vaje najkoristnejše; one ostré čutila ter krepé gibala. V času pubertete učinijo, da se na vse mišice enakomerno porazdeli ona bohotna moč, katera se ravno v tem času le prerada koncentrira na spolne organe. In s tem se odpravijo vse one slabe navade, katere često nastanejo ravno vsled prevelike dražljivosti spolovil in katerim se današnja mladina tako rada vdaja. Niti moralne pridige, niti kazni in raznovrstne omejitve ne morejo ugonobiti teh pogubnih skušnjav; samo v izmučenju udov in močnem, a splošnem razdraženju mišic nahajamo gotov lek proti njim.

V možki dobi je telovadba neobhodno potrebna za vzdrževanje ravnotežja med posameznimi organi. Posebno važna pa je za ljudi, ki cel dan presede. Ravnotako koristna je telovadba — seveda zmerna — v starosti. Telovadba podpira medsebojno učinkovanje organov ter vzbuja dražljivost onih živcev, kateri so

že skoro otopeli. Vidimo torej, da so koristi telovadbe res izvanredne; svarimo pa glasno pred različnimi ekstremi ter povdarjamo vse one vaje, katere smatramo v že navedenih slučajih kot najprikladnejše.

Telovadba ni, kakor se često misli, samo nihalni drog, ona ne znači samo bradljo, drog, konja, palice i. t. d., in ni je, kakor to store nekaterniki iz nevednosti ali pa iz zlobnosti, zamenjavati z akrobatiko in atletiko. Seveda tiči tudi v telovadbi od vsega tega nekaj, a k telovadbi spada več, veliko več. Tu imamo kombinacije in stopnjevanja gibov, kar vse je rezultat znanstvenih študij; tu imamo menjavanja postav in vaj, katerih vsaka ima svoj poseben in preišljen namen. Treba je hitre misli, razumnega duha in trdne volje, da premagamo odpor telesa ali orodja. Bistroumnost je pri nas doma, preišljena vstrajnost in globoka temeljitost. Polni zaničevanja smo proti mehkuznosti, nemožatosti, pohlevnosti in ponižnosti, lenobi in domišljavosti, katere sestra je vstrajnost-trma. Jeklo je naše telo, ne škoduje mu dež, ne solnce, niti lakota, niti glad. Lepo je naše telo, čvrsto je in zdravo. Lepa pa mora biti tudi naša duša, polna vže naštetih kreposti. In to vse je učinek telovadbe, tega imenitnega narodnega leka.

Otrok je kakor mehak vosek, katerega lahko vlečemo in raztezamo na vse strani; samo če ga preveč raztegujemo, se bode vosek pretrgal, in cilj bi bil napačen. Truditi se moramo, da ohranimo to mlado telo okretno in prožno ter da ga razvijamo, pri tem pa moramo opažati največjo zmernost pri izberi vaj. Paziti moramo v teh letih, t. j. do 10. ali 12. leta, da ne zahtevamo vaj, za katere je potrebna naporna moč; s takimi vajami oviramo rast in tudi na značaj otroka ne vplivamo ugodno. Otroka moramo krepčati, a ne prenapenjati, ne njegovih moči in zdravja podkopovati. V času pubertete nam je odpraviti vse vaje, ka-

tere bi eventuelno dražile spolovila (plezanje po vrvi, palicah i. t. d.) Sicer vladaj pri telovadbi tega našega naraščaja veselo vrvenje, naj se prekopicne vsak parkrat čez glavo, boljše še vedno, kot da bi gledali v prisiljeno resne obraze teh mladičev.

Mladenič naj se podvrže vsem telesnim vajam, da si očvrsti in uredi krvni obtok, delovanje pljuč in da si poveča moč in prožnost mišic ter pojekleni svoje živce. Da se bode mogel protiviti vsaki materijelni nevarnosti naj vadi vse impulsivne gibe. Znati mora preračunati in prevdariti predno kaj stori, ko pa enkrat sklene, mora sklep brez obotavljanja izvršiti. Skratka, vadi naj vse vaje, katere razvijajo v njem okretnost, pogum, zaupanje v samega sebe, ravnodušnost in odločnost. V telovadnici pa bodi miren, discipliniran, ne izogni se nobeni vaji, katerih celo polje ti je v teh letih odprto.

Pri ženski telovadbi moramo opazovati isto previdnost in opreznost kakor pri otroški. Kakor šibko grmičevje, katero se bolje protivi nevihti kakor stoleten hrast, si mora ona pridobiti vso ono moč in energijo, katero bode potrebovala v dneh, ko postane mati; ohraniti pa si mora pri tem vse one lepe, zaokrožene forme in čarobno milino, katera je lastna njenemu spolu. Žena naj izvaja zmernejše vaje, katere naredede ude prožne, razvijejo oblikovita prsa ter krepe ledja. Dajmo njenemu organizmu vso moč, kakor tudi vso okretnost, kolikor si jo more pridobiti, vzgojiti pa ne smemo atletskih žen. — Veliko predsodkov in pomislekov vlada še dandanašnje proti telovadbi devojk, predaleč bi prišli, ako bi jih hoteli navesti, vsaj so že tako dobro znani. Potreba bode še mnogo, mnogo dela, predno bode naša javnost spoznala, da ima telovadba večji pomen za devojke, vprežene v moderne družabne navade in obsojene k večnemu sedenju, kakor ono dolgoletno bivanje za asketskimi, samostan-

skimi zidovi, kjer se duh pripravlja samo za negotovo posmrtnost na škodo telesa, katero se pri tem pušča v nemar — in s tem se oškoduje slovenski narod za jedno zdravo mater.

Možem v zreli dobi odmerimo lahko energičnejše gibe; prikladne so jim zelo tezne vaje. V starosti pa moramo zopet zdatnost gibov zmanjšati.

Še par splošnih navodil. Vaje, katere mlademu možu koristijo, škodujejo lahko ženi, kakor tudi starčku, bolnika pa lahko pokopljejo. Sploh imejmo vedno v misli, da naše telovadnice niso lečilnice ali pa kaki ortopedični zavodi. Bolnika pripustimo k telovadbi samo z zdravnikovim dovoljenjem. Bodimo previdni!

Par besed samo smo napisali o telovadbi, a naj bi se teh par navodil in pravil tudi točno in resno izpolnjevalo in naj bi se posameznih vaj le preveč ne zamenjevalo. — Še o domači telovadbi. Ravnotako je med posameznimi vajami, katere izvajamo doma na omejenem orodju, in onimi v telovadnici, kakor če uporabljamo mineralno vodo doma v malih dozah ali pa se zdravimo pri studencu.

DOBRI SOKOL.

Kakor hitro stopiš v sokolsko društvo bodisi po lastnem nagibu, ali te kdo drugi privede k temu, bodi tvoja prva skrb, se temeljito seznaniti z društvenimi pravili in poslovniki da spoznaš društveni red, dolžnosti in pravice, namen društva in sredstva, s katerimi je ta namen doseči.

Neguj pridno in pravilno telovadbo! S sistematično telovadbo krepiš telo, njegovo silo vzdržuješ in pomnožuješ, krepiš svojega duha in ga nagibaš h krepostim. S pravilno telovadbo največ pripomoreš svojemu zdravju, zato radovoljno posvečuj telovadbi dovolj časa.

Vobče si življenje uredi tako, da si ohraniš najdražje človeško imetje: telesno in duševno zdravje, pazi, da neguješ vsako duševno in telesno silo v soglasju, dovršenosti in izdatnosti, kakor ti vleva dolžnost kot narodnemu predbojevniku.

Dobri Sokol naj ceni in pospešuje razvoj Sokolstva. Seznaniti se mu je ž njim po sokolskem čtivu, po njegovih časopisih. Zato si naroči in pridno čitaj vsaj en sokolski list, da vse, Sokolstva se tikajoče, temeljito proučiš.

Kot član velike organizacije, katero preveva svobodomiselnih, naprednih, demokratičnih in bratovskih duhov, zasleduj neumorno vse težnje po napredku, zlasti narodov, ter žrtvuj zanje karkoli in kjerkoli moreš.

Ker si sin malega, maloštevilnega naroda, ki se kljub svoji manjšini hoče vznesti do višine, v kateri

bo mogel tekmovati z drugimi narodi v vsakem oziru, pomni, da z lastnim telesnim, nraavnim in gmotnim spopolnjenjem spopolnjuješ narod; skrbi torej za svoje telesno, duševno in nraavno zdravje.

Neguj, kar je lepega in dobrega, sicer nisi cel človek in dovršen sin svojega naroda; pomni, da v zdravem in lepem telesu biva zdrava in lepa duša.

Slovenci imamo poleg dobrih lastnosti tudi mnogo slabosti, ki škodujejo celemu narodnemu življenju. Treba jih je odstraniti; in tu prični najprvo pri sebi; ne bodi prepirljiv, ne razburjaj se prehitro, ne bodi malomaren in omahljiv — to je protivno možkemu značaju.

Pri vsem društvenem delovanju, pri telovadbi i. t. d. bodi pozoren, da dobiš najširši pregled v sokolskem delu, da mu postaneš dobra straža in vnet soborilec.

Ne bodi Sokol poln malomarnosti, hladnosti ali celo brezbržnosti; to so kletve sokolske misli. Kam bi že mejila naša organizacija in vse naše delovanje, ko bi ne bilo Sokolov takega značaja!

Imej v mislih vedno vse dobre sokolske čednosti in skušaj, da si jih osvojiš in vzdobiš. Ljubi enakost, prostost in svobodo, bodi odkrit in cel brat svojim sočlanom, pripoznavaj vselej resnico; ako bodeš tako ravnal v vsem svojem sokolskem delovanju, vzgojiš v sebi poleg možitosti discipliniran pogum in pre-mišljenost, vstrajnost, točnost in trdno voljo, skratka značaj, kakršnih nam tako zelo primanjkuje.

Ne usti se s svojim Sokolstvom, ne zaklinjaj se nanj in ne prodajaj ga na vsakem trgu; z delom, ki prihaja iz globokega, gorečega prepričanja, dokazuj svoje Sokolstvo in posvečuj mu celo svoje življenje.

A. V. P.-A.

O VADITELJSKIH TEČAJIH.

(Načrt.)

Porok obstanku vsakega sokolskega društva je dober vaditeljski zbor, naloga je torej tako posameznih društev kakor posebno Zveze, da poskrbi za dober vaditeljski tečaj. Č. O. S. je že pred leti ustanovila take kurze ter jih prireja v zadnjem času po dvakrat na leto (enega po zimi, drugega po leti); vpeljala je tudi pred kratkim vaditeljske izpite. Nisimo sicer popolnoma zadovoljni s temi le preveč telovadnimi tečaji, katerim bi morali pridati še precej za pravega Sokola prepotrebne tvarine, vendar pa vidimo že tu par prav lepih uspehov. Slovenska sokolska zveza bode tudi v kratkem primorana ustanoviti slične tečaje, ako hoče, da bodo društva procvitala, da, sploh živela. Po našem mnenju bi morala to delo deliti društva in Zveza. Kajti nemogoče je pri nepripravljenih članih-kurzovcih tekom enega meseca predelati vso tvarino. Treba je k temu že nekoliko splošnega pregleda vse tvarine, katerega naj bi dal posamezniku društveni vaditeljski zbor, predno ga pošlje v Zvezin tečaj. Najpripravnejši mesec za tečaj bi bil mesec veliki srpan. Za vsprejem naj bi veljala naslednja določila:

1. Namen vaditeljskega tečaja Slov. sokolske zveze je vzgojiti društvom dobre vaditelje.

2. Pravico udeleževati se vsakoletnih tečajev, katerih doba in načrt se naznani v „Slovenskem Sokolu“ kakor tudi posameznim društvom, imajo vsi člani slo-

venskih sokolskih društev, dolžnost pa je vsakega društva, ki je v Zvezi, da pošlje vsako leto v vad. tečaj po enega člana, katerega predlaga društvenemu odboru društveni vaditeljski zbor; in to na polovico na društvene stroške, na polovico pa na Zvezine (člani in članice za tečaj 100 K). Na svoje stroške pa pohaja lahko vsak član tečaj Zvezinih društev.

3. Prijavi, katero je vložiti posamezniku, oziroma društvu v določenem roku pri Zvezinem vaditeljskem zboru, je priložiti: 1. na posebni poli življenjski popis, v katerem naj bode posebno točno opisana telovadna vzgoja, 2. zdravniško izpričevalo, da je dotičnik telesno in duševno popolnoma zdrav, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. izpričevalo društvenega vaditeljskega zbora o telovadski izurjenosti.

4. Predno vstopijo prijavljeni v tečaj, se morajo podvreči praktični telovadni preskušnji, katerè obseg določa Zvezin vad. zbor. Od te skušnje je odvisen vsprejem v tečaj.

5. Pouk mora biti brezplačen.

6. Vsak si mora sam omisliti telovadno obleko, kakor jo predpisuje Slov. sokolska zveza.

Tako smo prišli do kurza; nastane sedaj vprašanje, kdo naj poučuje in kaj naj se poučuje? Dobrih učiteljev-vaditeljev imamo malo, tako da bi v prvih letih prišlo na tistih par zmožnih posameznikov precej dela. Za nekatere postranske predmete pa bi si morali učnih moči poiskati med zdravniki, srednje- in ljudsko-šolskimi učitelji, kateri sicer v besedi simpatizirajo z nami, tu pa bi imeli lepo priliko dejanja. Na ta način bi bilo rešeno vprašanje, odkod dobiti učnih moči. Preidimo torej k vprašanju, kaj naj se poučuje. Naš odgovor bodi kratek! V prvi vrsti gotovo telovadba, in ta teoretično in praktično. Obenem nam bi bilo v tečaju tudi proučevati literaturo o sokolski ideji, zelo na mestu bi bilo, ako bi se čitali

vsaj odlomki iz Tyrševih spisov v izvirniku. Strokovna predavanja bi si uredili nekako tako-le: 1. o sokolski ideji v zgoraj omenjenem obsegu. Dobro je, ako prineso kurzovci že s seboj glavne pojme, katere jim je pridobiti v društvenem pripravljalnem vadi- teljskem tečaju, o katerem hočemo govoriti še pozneje, 2. sokolska sistematika in metodika, tudi predmet za pripravljalne tečaje, 3. o sestavih drugih narodov in njihovem zgodovinskem razvoju, 4. zgodovina telovadbe (z demon- stracijami), tu bi bilo posebno povdarjati nalogo te- lovadbe v različnih dobah, 5. orodjeslovje (risanje načrtov), 6. o telovadnicah (proučevanje načrtov). To- liko teorije. Praktično telovadbo pa bi morali omejiti kolikor mogoče na manj poznane vaje; naj nekoliko naštevamo: težje sestave prostih vaj, redovne vaje v členu, četi, praporu in zboru ter po- sebno rajalne vaje, vaje z ročki, bremeni, pali- cami, zastavicami, batonom, kiji, kopjem, dis- kom ali kroglo; na orodjih pa: vaje v prostih skokih, v skokih z naskokom, v skokih ob palici, na konju, kozi, mizi, bradlji, drogu, na ni- halnem drogu, krogih, koloteku, lestvah, ple- zalih, gredeh, hodalkah, ročnicah in piramid- kah. Vaditi je tudi sestave skupin ter vse razrede borilnih vaj. Na razprto tiskane panoge je po- kladati večjo važnost. Pri praktični telovadbi se ni treba ozirati samo na člansko telovadbo, ampak še po- sebno na telovadbo naraščaja in žen. S tem smo izčrpali strokovni del; preidemo torej k predmetom, ki so v neposredni zvezi z telovadbo, to so: 1. fizi- jologična anatomija, 2. prva pomoč pri ne- zgodah, 3. glavni pojmi iz dietike, 4. psiho- logije, 5. etike, 6. estetike in 7. iz peda- gogike. Če bi dostajalo časa, je predavati še o slo- venski zgodovini in slovenskem slovstvu. K

praktični telovadbi bi se sčasoma lahko vpeljal še pouk v jahanju, veslanju in streljanju, gotovo pa pouk v vseh mogočih igrah. Kurzu ob strani mora stati dobro urejena Zvezina strokovna knjižnica, katera naj obsega vsa strokovna dela (zlasti časopise) vseh narodov, poleg te pa še mal modelni oddenek (modeli in slike za telovadnice in orodja, telovadne in anatomske tabele, škeleti, modeli človeškega telesa iz gipsa in v preparatih).

Omenili smo poprej društvene pripravljalne vaditeljske tečaje. Ti naj bi se vršili v vsakem društvu od 1. prosinca pa do tečaja po eno uro na teden. Pri teh tečajih je največ vzgajati telovadsko izurjenost, podati splošen pregled o vseh strokovnih predmetih ter uriti pripravnike v poveljevanju in vodstvu posameznih vrst, najzmožnejšega je potem poslati v tečaj.

Dogotovili smo tečaj, nastane vprašanje, ali naj se vrši vaditeljski izpit neposredno po tečaju ali nekoliko pozneje? Po našem mnenju je veliko bolj umestno, ako se dá kurzovcu prilika, da vso snov še enkrat predela in prebavi, ter tako zamaši eventualne luknje v svojem znanju. Ako dovrši kurz, naj se povrne zopet v svoje društvo, tam naj pod vodstvom načelnika še enkrat vso stvar predela ter naj načelniku v vsem pomaga. Tekom meseca grudna naj se vrši izpit. Predmeti izpita so vsi strokovni predmeti, lastna telovadska izurjenost ter vodstvo vrst različne kakovosti v različnih oddelkih, natančno poznanje človeškega telesa in prve pomoči pri nezgodah. Vsi drugi predmeti v kurzu imajo le vobče vzgojevalen pomen, vendar se jih mora vsakdo udeleževati. Izpraševalni odsek določi Zvezino predsedstvo v soglasju z Zvezinim vaditeljskim zborom. Dotičnik, ki prebije izpit, dobi kolokovano izpričevalo, podpisano od

vseh članov izpraševalnega odseka, ter zadobi s tem pravico vaditeljstva v vseh Zvezinih društvih.

Edino na ta način si bomo vzgojili vaditelje strokovno in splošno naobražene, kateri bode svojim članom svetel vzor možitosti, sigurnosti, odločnosti, jasnosti, resnosti, odmerjenosti, prijaznosti, družabnosti in točnosti, in kateri bodo v resnici pravi nanodni učitelji. Naprej torej!

TELOVADBA NA SREDNJIH ŠOLAH.

(I. J.)

Klici mislecev in pedagogov [Montaigne (1513), Locke (1632), Rousseau (1712)] po vzgojni gimnastiki dolgo niso našli odmeva in tudi ne moža, ki bi bil te plemenite ideje spravil v sistem in jim postavil praktično podlago. Prvi je vpeljal v šolo telovadbo kot vzgojno sredstvo Basedow (1774) v svojem filantropinu v Desavi. Znani pedagog Pestalozzi je v svojem poskusu elementarne gimnastike (1807) skušal razdeliti in vrediti tvarino za vzgojo telesa, toda ostalo je le pri poskusu. Priti je moral mož, globoko izobražen in izboren pedagog, kateri je dal podlago sedanji šolski telovadbi.

Adolf Spieß (1810—1858) je i v Švici i v Nemčiji otvoril ali povzročil več telovadnic in sam z vzgledom in razpravami pokazal pot, po katerem naj hodi telovadba. Izmed različnih izvrstnih telovadnih spisov je najvažnejši „Turnbuch für Schulen“ (1857, 1851) v dveh delih, kjer je popolnoma sistematično razporejena telovadna tvarina za mladino po letih in telesnem razvoju. Njegov ideal je bila šola kot „vzgojevalni zavod v polnem pomenu besede, ki naj obsega telesno in duševno življenje mladine“. Na podlagi tega naziranja je zahteval, da bodi telovadba obvezna za vse učence in v šoli enakovredna z drugimi predmeti.

Zato naj se telovadba vzame v učni načrt, izvršujejo naj ga pa pedagoško in telovadno izobraženi šolniki.

To načelo se je sicer pripoznalo, toda pri nas še do danes ne izvedlo. Organizacijski načrt za gimnazije iz l. 1849 sicer dovoljuje vpeljavo obveznosti telovadbe, a ta se je redkokje izvedla, čemur se pa ni čuditi, ker je še dandanes jako malo umevanja telovadbe. 1869. leta izdani ljudskošolski zakon določa obvezno telovadbo v ljudskih in meščanskih šolah ter učiteljiščih; toda telovadi se malokje radi nedostatka izobraženih telovadnih učiteljev in vsled pomanjkanja sredstev. V realkah je telovadba obvezna po dež. zak. iz l. 1859—74.

Sedaj je za telovadbo v srednjih šolah veljaven učni načrt z 12. sveč. 1897. Ta temelji na Spießovih in deloma Jägrovih načelih ter zahteva razredno telovadbo v obliki skupnih vaj. Načrtu ni ničesar očitati ker predpisuje sistematični in metodični razvoj telovadbe, daje telovadnemu učitelju natančne predpise, a zajedno dovolj prostosti, da vodi telovadbo po lastnih pedagoških principih. Kak namen naj zasleduje šolska telovadba, o tem nam obširno govore „Instrukcije“. Vsa telovadba naj se vrši pod vplivom šolskih vzgojnih namenov in naj ne bode sama sebi namen, ampak le sredstvo za razvoj moči in spretnosti za poznejše življenske naloge. Razvija in utrjuje naj značaj ter uči mladino discipline v skupnosti. Gleda naj se več na izvršitev, kakor na vajo samo, da se vzbudi v mladi glavi estetični čut. Telovadba naj krepí telo in ga harmonično razvija ter naj ga navadi v vsakem oziru podvreči se volji. Vzbudi naj torej energijo in samostojnost ter s to združeno cenitev lastnega znanja.

Krasni in plemeniti nameni se nam izražajo v instrukcijah, ravno zato se moramo vprašati, zakaj da

šolska telovadba na takih principih ne prospeva. Vzrokov temu je veliko. V prvi vrsti manjka poznanja namenov in smotrov telovadbe skoro vsi naši javnosti; sokolska društva so si sicer pridobila mnogo zaslug za razširjenje telovadne ideje a od tega nima šolska telovadba do danes mnogo koristi.

Velik zadržek razvoju telovadbe je tudi dejstvo, da v gimnazijah ni ta predmet obvezen. I stariši i deca sinatrajo telovadbo samo za igrišče brez višjega namena in pomena, kot samo sredstvo, da se mladina po dolgournem sedenju v šoli malo razprši in omaja. Da je telesna vaja potreben del mladinske vzgoje in integrujoč del splošne izobrazbe, o tem je celo le malo število inteligentnikov preverjenih.

Država sicer stremi po tem, da bi bili vsi telovadni učitelji tudi akademično izobraženi, a jih obenem tako slabo plačuje, da se vsakdo premisli žrtvovati vse svoje sile telovadbi. Zato jih imamo tudi tako malo, in še ti opravljajo svoje posle brez višjega namena. Neakademiki pa nimajo pri srednješolcih dosti avtoritete, zlasti ker „stoje socialno nižje“ od profesorjev in se jih i od vlade i od javnosti ne smatra tem enakovrednih.

Velika napaka je pa tudi, da telovadba nima strokovno izobraženega nadzornika; radi tega manjka enotnosti v izvajanju predpisov.

To so take ovire za razvoj telovadbe, da bo dotlej, dokler jih javnost in vlada ne odstranita, ostal idealni namen „Inštrukcij“ le ideal, srednješolska telovadba pa pastorka.

Na Kranjskem imamo 10 srednjih šol in na teh 6 telovadnih učiteljev, izmed katerih so štirje akademično izobraženi. Ti zavodi imajo v celem 8 precej prostornih telovadnic (dvoje je bolj slabih), ki so z vsem običajnim orodjem preskrbljene, a za skupno

telovadbo po Spiešovem sistemu in „Inštrukcijah“ imajo premalo orodja.

Pohajanje telovadbe na različnih zavodih je bilo v drugem tečaju 1905/06 sledeče:

Z a v o d	št uč.	telo- va- dilo	po %	od- delki	št. ted. ur	igre %
Višja realka v Ljubljani	557 Sl. 287	557 Sl. 287	100	14	28	64·3
Višja realka v Idriji	177	177	100	5	9	53·37
I. drž. gimn. Ljubljana	539 Sl. 456	116 Sl. 86	21·52 18·86	4	8	25·93
II drž. gimn Ljubljana	364	82	22·52	3	6	43·4
Višja gimn. Kranj	346	186	53·78	5	10	48·57
Višja gimn. Novo mesto	241	106	43·48	4	8	65·29

Žalostno je, kar opažamo na višjih gimnazijah, namreč, da se mladeniči vedno bolj odtegujejo telovadbi; najbolj se to pozna v Novem mestu, kjer je v najvišjih 3 razredih telovadilo izmed 67 učencev samo 10, torej niti 15 odstotkov.

Poleg telovadbe pospešujejo naši srednješolski zavodi tudi igre, drsanje, plavanje in izlete, ki se vrše pod vodstvom tel. učiteljev ali profesorjev. Ti so za

*) Za vse srednješolske zavode nismo dobili podatkov.

razgibanje jako koristni in se jih udeležuje tudi precejšnje število dijakov.

Lansko leto se je tudi izrazil deželni šolski svet kranjski, da ne brani srednješolcem telovaditi pri „Sokolu“, toda pod pogojem, da telovadijo v posebnih urah záse pod vodstvom „Sokolovih“ vaditeljev. To dovoljenje vživajo dosedaj edino ljubljanski srednješolci.

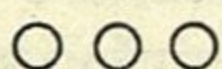
Upajmo, da zasije tudi šolski telovadbi kmalu zora, da se ji ovire odpravijo in bo mogla v polni moči zasledovati svoj plemeniti namen.

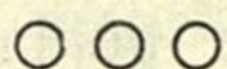
RAZNOTEROSTI.

Krepčila pri športih. Časopis „Skandinavski fiziološki arhiv“ je prinesel sledeče: Skoro neposredno po užitju alkohola se poviša zmožnost in delavnost mišic, 12 do 14 minut pozneje pa nastane oslabiljenje, ki traja najmanj 2 uri. Alkohol je torej sredstvo, ki spočetka krepí mišičje, pozneje pa ga slabi. — Sladkor poviša zmožnost in delavnost mišičja 30—40 minut, torej toliko časa, dokler se sladkorja ne prebavi. Poznejšega oslabiljenja ni. — Čaj tudi poviša zmožnost, a samo za kratek čas in v majhni meri. — Holanec Stoll trdi, da se je hranil pri zadnji, šest dni trajajoči tekmi v teku takorekoč izključno s sladkorjem in hrano, ki obsega mnogo sladkorja, kar mu je izborno služilo. — Sveže sadje se posebno priporoča radi velike sladkorne vsebine in v istini je pri večini jezdecev - tekmovalcev zelo priljubljeno. — Priporoča dalje, da se podnevu vzdržimo alkohola in se tudi pri kajenju zelo omejimo. Ob taki dieti ostane tekmovalec pri največji vročini — seveda ob tečni hrani — vselej čvrst in ko je svoje delo dovršil, si lahko privošči zmerno alkohola in nikotina.

Union de France, zveza francoskih telovadnih društev, katera je praznovala lani o veliki noči svoj 31 zlet, šteje sedaj 971 društev, 69 „membres donateurs“ (podpornih članov) in 2464 „membres associés“

(izvanrednih članov). Pred devetimi leti so bile dotične številke 287, 6 in 164. Prihodnji zlet bode letos v Tourwingu, 1907 v Clermont-Ferrandu in 1908 v Troyes.

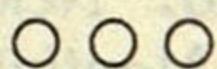

Kako ljudje rastejo. Neki zdravnik priobčuje v listu „British Medical Monthly“ sledeče opazovanje: Moški rastejo najbolj v 17., ženske v 14. letu; v tem ko dosežejo deklice polno visokost v 15. letu, zadobe polno težo šele v 20. letu. Dečki so do 11. leta močnejši kot deklice, potem pa imajo deklice do 17. leta pretežo, nakar se razmerje zopet obrne. Deklice pridobijo na velikosti in teži najmanj v času od listopada do malega travna, od malega travna do malega srpana rastejo na dolžini, zgublajo pa na teži in od malega srpana do listopada pridobivajo na teži, nikoli pa na visokosti.

Vpliv sestavnih telesnih vaj na rast in razvoj telesa je bil znova proučeval Henry C. Beyer na večjem številu ameriških pomorskih kadetov. H. C. Beyer, kateri svoja opazovanja priobčuje, je imel priliko primerjati 186 mladih ljudi, kateri sploh niso telovadili, z 188, kateri so od 16. leta telovadili. — Na dan tričetrtturna sistematična telovadba je pristopila še posebej k nemajhnemu telesnemu vpreženju, katero je v zvezi z vzgojo ameriških pomorskih kadetov, in vspehi so bili imenitni. Povprečni prirastek rasti telesa je znašal pri telovadbi v 5 letih 26.6 mm, teže telesa 14.9 kg, prirastek moči pljuč za 1.722 proti normalnemu življenju. Še bolj je vplivala telovadba na razvoj mišic, kar se je na poseben način merilo. Rezultati, kateri so tu podani v kilogramih, so ti: V tem:

ko je bil letni prirastek mišic pri kadetih, do 20. let starih in normalno živečih, 55·6 kg, je bil isti pri telovadcih 235 kg, torej štirikratni. Po Beyeru bi se dal doseči še mogočnejši razvoj, posebno kar se tiče dolžine telesa, ako bi se gojila telovadba v dobi najmogočnejše rasti.

Ali smo somerno rasli? Že od zdavnaj se je bilo zlasti od umetnikov trdovratno trdilo, da je razvito človeško telo simetrično raslo, šele po najnovejših anatomskih raziskavanjih je bilo dokazano, da ta trditev ni prava. V anatomskem zavodu v Breslavi je bilo podvrženo 5141 vojakov raznih polkov, pehotnih in jezdnih, točnemu merjenju telesa; da se je izbralo samo vojake, je vzrok ta, ker so ti že sami po sebi nekak izbirek možkih. Rezultat je bil ta: Pri največjih so bile noge in roke neenako dolge, in ponavadi je bila leva noga in desna roka daljša. Izmed 5141 mož je imelo: 82 odstotkov neenako dolžino rok; enako dolžino 18 odstotkov; neenako dolžino nog 68 odstotkov, enako 32 odstotkov; večjo levo roko 9 odstotkov, večjo desno roko 75 odstotkov, večjo levo nogo 52 odstotkov, večjo desno nogo 16 odstotkov. Med vsemi je bilo samo 1 odstotek levičarjev. Največja razlika pri dolžini roke je znašala 3 cm, pri dolžini noge 2 cm. Kakor že znano, nastopa v organih, kateri razvijajo večjo delavnost, večji krvni obtok, mišice so mogočnejše, in celi ustroj pridobi na moči in mogočnosti; zato imajo desničarji večjo desno roko, levičarji pa levo. Kar se tiče razmerja nog proti telesu, se je opazilo, da imajo večji ljudje razmerno daljše noge in krajši trup, kar je pri manjših ljudeh zopet narobe. Hrbtenica je pri malo ljudeh ravna; tudi pri še tako lepo raslih ljudeh je nekoliko

izbočena na desno ali levo. Od navedenih vojakov je imelo ravno samo 32 odstotkov, na desno izbočeno 52 odstotkov, na levo 16 odstotkov. Popolnoma naravno je, da se s češčejšo vporabo desne roke ne osilijo samo mišice roke, ampak tudi ž njimi zvezane prsne in bedrne mišice ter je tudi desna stran prs in bedr mogočnejša kot leva, in je tudi hrbtenica vsled češčejšega napenjanja ravno k desni strani pritegnjena, s čemur nastaja že zgoraj omenjeno izbočenje. Ravno z večkratnim počivanjem na desni nogi, kakor tudi s prenašanjem cele telesne teže na to nogo vpliva na izbočenje na desno stran in k stlačenju desne noge. Iz navedenega spoznamo, da je jako malo ljudi somerno raslih.

OBRAZEC SOKOLSKE ORGANIZACIJE.

Zveza slovanskega Sokolstva.

To tvorijo:

Sokolske zveze

(Češka sok. zveza, Narodno sokolsko društvo v Združenih državah v Ameriki, Poljska sok. zveza, Velikopoljska sok. zveza, Hrvatska sok. zveza, Slovenska sok. zveza),

sokolske župe

(češke, moravske, poljske, ameriške, jugoslovanske),

okraji

(vsaka župa se deli po velikosti v 2—4 okraje),

društva

(češka, moravska, poljska, velikopoljska, ameriška, jugoslovanska).

Odbori:

Zvezini, župni, društveni.

Zbori in odseki:

Vaditeljski zbor, ženski oddelek, jezdni odsek, izobraževalni, pevski, igralni, zabavni odsek.

Činitelji:

Starosta, načelnik, tajnik, zapisnikar, blagajnik, arhivar in njih namestniki.

Člani:

Ustanovni, redni, podporni, ženski, naraščaj.

Slovansko Sokolstvo.

KRATICE:

Ust = ustanovljeno
st. = starosta
pst. = podstarosta
nač. = načelnik
t. = tajnik
zap. = zapisnikar
bl. = blagajnik
odb. = odborniki
vad. = vaditelji

v. pr. = vaditeljski pri-
pravnik
v. p = vaditeljski pomočn.
nar. = naraščaj
ž. = žene
čl. = člani
tel. = telovadci
pregl. rač. = pregledovalci
računov.

SLOVENSKO SOKOLSTVO.*)

ZVEZA SLOVENSKIH SOKOLSKIH DRUŠTEV.

Ust. l. 1905.

Sedež: Ljubljana.

Predsedništvo: St. dr. Vlad. Ravnihar (Ljubljana), I. pst. dr. Dragotin Treo (Gorica), II. pst. dr. Josip Karlovšek (Celje), nač. Josip Smertnik (Celje), t. Bogumil Kajzelj (Ljubljana), bl. Rudolf Vesel (Ljubljana), zap. Bojan Drenik (Ljubljana), nam. Fran Perdan, Viljem Rogelj, Viljem Vincenc (vsi trije v Ljubljani), pregl. rač. Josip Ulčakar (Trst), Julij Novak (Idrija), Hinko Sax (Kamnik).

*) Na nekaterih mestih je statistika slovenskega Sokolstva pomanjkljiva, to pa radi tega, ker br. načelniki več društev kljub večkratni prošnji niso poslali podatkov.

Izd.

DRUŠTVA:

Brežice (Štajersko): Ust. l. 1904. — St. dr. Strašek, pst. Benjamin Kunej, nač. Josip Uršič, odb. Miha Babilon, dr. Šmirmaul, Andrej Sevak, Anton Umek, Josip Boečio, Šveiger; vad. Janko Vidmar; članov 78, nar. 15, članov v kroju 30, tel. 15, telovadi se v torek, sredo, petek Javni telov. v Brežicah in Rajhenburgu. Orodje: Drog bradlja, konj, krogi, priprava za skok, uteži, palice. Telovadnica meri 80 m².

Celje (Štajersko): Ust. l. 1890. — St. dr. Josip Karlovšek, pst. dr. Gvidon Serbec. nač. Josip Smertnik, t. Karel Govekar, bl. Mirko Meglič, odb.: Makso Detiček, Fran Lončar, dr. Janko Serbec, dr. Ljudevit Štiker; vad.: Tomo Burgstaler, Makso Detiček, Pavel Detiček, Anton Jager, Vilko Kukec, (Pikl Fran za Žalski odsek); čl. 116, ž. 10, nar. 22, tel. 24. čl. v kroju 78, telovadi se v ponedeljek, sredo, petek. Javne telovadbe: V Braslovčah, Celju, Žalcu, Gornjem gradu, Kaplji vasi. Celjski Sokol je imel dosedaj telovadnico v okoliški ljudski šoli. Ta telovadnica pa je v zdravstvenem oziru tako slaba, da je obolelo več telovadcev. Iz tega vzroka je moralo društvo opustiti to telovadnico in je sedaj takorekoč brez strehe.

Odsek Celjskega Sokola v Žalcu: Ust. l. 1903. — Preds. Fran Hodnik, podpreds. Fran Brinar, t. Josip Hvalenc, bl. Fran Nidorfer, orodjar Ivan Perger, odb. Vilko Kukec in Fran Pikl; vad. Fran Pikl; čl. 56, tel. 28, čl. v kroju 17, telovadi se v torek in petek. Javne tel. v Braslovčah, Celju, Gotovljah, Žalcu in Kaplji vasi. Telovadnico ima odsek v sušilnici br. R. Senice in meri 112 m². Orodje: Drog, bradlja, konj, priprava za skok, ročki, palice, kiji.

Domžale (Kranjsko): Ust. 1905, čl. 116.

Gorica (Primorsko): Ust. l. 1887. — St. dr. Drag. Treo, pst. Srečko Kovačič, nač. in t. Jos. Zadel, bl. Iv. Meljavec, odb.: Jos. Ferfolja, Ludovik Kranjc, dr. D. Puc; vad. Ludovik Kranjc, v. pr. Ivan Vuga, Ivan Molek, Jos. Malnič, Filip Bačner; čl. 110, čl. v kroju 42,

tel. 34, telovadi se v ponedeljek, sredo, petek (četrtek za vad. pr.) Javni tel. v Prvačini in Vrhovljah. Najeta telovadnica meri 181.5 m².

Idrija (Kranjsko): Ust. l. 1897. — St. Jan. Gruden, pst. Fran Ciniburk, nač. Julij Novak, t. Ivan Šinkovec, bl. Andrej Primožič, odb. Ivan Pajer, Valentin Albreht, Josip Kerševan, Fran Krčnik; vad. Fran Krčnik, v. pr. Karel Špet, Valentin Albreht, Ivan Šinkovec, Leop. Pivk. Čl. 102, ž. 39 nar. 37, dijakov 22, čl. v kroju 36, tel. 18. Telovadijo čl. v ponedeljek, sredo, petek; ž. v torek, četrtek, soboto; v. pr. v četrtek. Javni tel.: v Idriji, na Jeličnem vrhu. Orodje: Drog, bradlja, konj, miza, koza, priprava za skok, kiji, palice, praporci, sulice, ročki, sablje. Telovadnica meri 180 m². — Načelnica ženskega odd. Rozalija Vidmar.

Ilirska Bistrica (Kranjsko): Ust. l. 1905. — St. Jos. Samsa, pst. Albert Domladiš, nač. Janko Jerala, odb. Ant. Batista. Robert Bilc, Avgust Ludvik, Radovan Strnad, Anton Žnideršič, Josip Žnideršič, nam. odb.: Julče Martinčič, Santo Oljšak Čl. 52, tel. 13, telovadi se v torek in petek. Orodje: drog, bradlja, krogi, višči drog. Telovadnica meri 82 m².

Jesenice (Kranjsko): Ust. l. 1904. — St. Lovro Humer, pst. Ivan Legat, nač. Vinko Rabič, t. Ivan Bokal, bl. Mihael Artel, odb. Simon Žmitek, Davorin Plankar, Dragotin Ažman, Ivan Naraks; pregl. rač.: Fran Valjavec, Josip Ravnik; vad. Dragotin Ažman, Josip Ravnik, Simon Žmitek, Jernej Zaveljcina, Vinko Ambrožič; čl. 108. nar. 35, tel. 44, čl. v kroju 42. Telovadi se v torek, četrtek in soboto. Javni telov.: na Jesenicah in v Kranjski gori. Orodje: drog, bradlja, koza, priprava za skok; telovadnica meri 96 m².

Kamnik (Kranjsko): Ust. 1905. Čl. 100, tel. 28.

Kranj (Kranjsko): Ust. l. 1896. — St. Ciril Pirc, pst. Vinko Majdič, nač. Miroslav Ambrožič, t. Janko Sajovic, bl. Ivan Jagodic, odb.: Fran Ažman, Konrad Geiger, dr. Josip Kušar, Rudolf Rooss; vad. Fr. Ažman, Evg. Sajovic, Janko Sajovic, vad. pr. Fran Benedik,

Val. Vester. Čl. 130. nar. 50, ž. 36, članov v kroju 40, tel. 25. Telovadi se: čl. v ponedeljek, sredo, petek, nar. v ponedeljek, sredo, petek, nedeljo; ž.: v torek, četrtek, vad. pr. v četrtek. Javna telov. v Škofji Loki. Orodje: drog, bradlja, konj, miza, koza, krogi, lestva, priprava za skok. vis. drog, kiji, palice, ročki, priprava za plezanje, priprava za mečevanje. Telov. meri 210 m².

Kranjska gora (Kranjsko): Ust. 1. 1905. — St. Iv. Žerjav, pst. Anton Slavec, nač. Ivan Slavec, t. Rudolf Šinkovec, bl. Jurij Jakelj, odb. Ivan Hribar, Justin Černe, Anton Cvek, Mihael Benet, Josip Jakelj; pregl. rač. Makso Razinger, Andrej Košir: čl. 40, tel. 20, telovadi se v sredo, soboto, nedeljo; orodje: drog in bradlja.

Ljubljana (Kranjsko): Ust. 1. 1863. — St. dr. Viktor Murnik, pst. dr. Vladimir Ravnihar, nač. Bojan Drenik, t. dr. Fran Windischer, bl. Pavel Skale, odb.: Janko Bleiweis vit. Trsteniški. Avgust Jagodic, dr. Alojzij Kokalj, Viljem Bukovnik, Henrik Lindtner, Rudolf Vesel, Matko Prelovšek; vad. Viljem Bukovnik, Hinko Lindtner, dr. Viktor Murnik, Viljem Vincenc; čl. 488. ž. 1, nar. 170, tel. 110, čl. v kroju 180. Telovadi se: čl. v ponedeljek, sredo in petek; nar. v torek in četrtek. Javna telovadba na Jesenicah. Orodje: 3 drogi, 3 bradlje, 3 konji, 3 koze, 1 miza, krogi, krogotek, priprava za skok, plezanje, mečevanje, lestve, kiji, ročki, železne in lesene palice gred. Telovadnica meri 300 m².

Ljubljana. Žensko telovadno društvo. Ust. 1. 1900. — Starostka Franja Tavčarjeva, pst. Ana Župnekova, nač. Josipina Kajzelj, t. Mila Vdovič, bl. Marija Skaletova, odb. Milica Hribarjeva, Ana Hudovernikova, Minka Jebačinova, Ana Juvančičeva, Cecilija Kaučnikova, Marija dr. Kokaljeva, Marica Perušekova, Minka dr. Pirčeva, Berta dr. Trillerjeva; vaditeljice: Iva Belič, I. Burger, Matilda Debevc, Jelica Jebačin, Minka Jebačin, Bela Kaučnik, Frida Kokalj, Anica Sedej, Ženi Seunik, Vika Svetek, Pipa Tavčar. Članic 51, tel. 10, gojenk 69; društvo ima svojo bradljo,

podstav k lestvi. kije, 12 fleuretov z maskami, telovadnico in vse drugo ima od „Sokola“ v najemu.

Ljutomer (Štajersko): Ust. l. 1903. — St. dr. K. Choupek, pst. Ludovik Babnik, nač. Franc Stajnko, t. Franc Schneider, bl. Anton Misja, odb.: Jože Rajh, J. Tomažič, Janko Dijak, Franc Puconja; odb. nam. Ig. Lipovec, Lovro Petovar; vad. Ig. Lipovec, Janko Vučko; čl. 88, ž. 14, nar. 20, tel. 30, čl. v kroju 60. Telovadijo čl. v torek in petek, ž. v ponedeljek in četrtek, nar. v nedeljo. Javne telovadbe v Vrablju, Gornjem Kamenščaku, sv. Juriju ob Ščavnici, na Muti pri Muri, v Ormožu. Telovadnica meri 350 m².

Mozirje (Štajersko): Ust. l. 1882. — Čl. 100.

Novo mesto (Kranjsko): Ust. l. 1887. — Čl. 32, čl. v kroju 8.

Postojna (Kranjsko): Ust. l. 1894 — St. dr. Fran Pikel, pst. Emil pl. Garzarolli, nač. Janko Prosenc, t. Fran Kuttin, bl. Dragotin Vičič, odb. Josip Rusjan, Janko Zwölf; čl. 105, nar. 25, tel. 10, čl. v kroju 48; telovadi se v torek in petek. Javna tel. na Ravbarkomandi. Orodje: drog, bradlja, konj, koza, priprava za skok, ročki, palice, kiji. Telovadnica meri 72 m².

Prvačina (Primorsko): Ust. l. 1891. — St. Josip Mozetič, pst. Peter Leban, nač. Henrik Furlani, t. Anton Zorn, bl. Vinko Tušar, odb. Edv. Furlani, Jakob Zorn, Ivan Šemolje; vad. Alojzij Sulič; čl. 85, tel. 34, čl. v kroju 36. Telovadi se vsaki petek; javna telovadba v Prvačini; orodje: bradlja, drog, krogi.

Solkan (Primorsko): Ust. l. 1899 — Čl. 165, tel. 42, čl. v kroju 75.

Šiška (Kranjsko): Ust. l. 1902. — St. Ivan Zakotnik, pst. Dragotin Klobučar, nač. Aleks. Kostnapfel, t. Fran Furlan, bl. Fr. Humer, odb. Fr. Kmetič, Pavel Kovič, Fr. Železnik; vad. Fr. Novak, Fr. Železnik; vad. pr. Fran Furlan, Stanko Legat, čl. 70, tel. 14, čl. v kroju 40, nar. 82; tel. se: čl. v torek, četrtek in soboto, nar. v sredo, četrtek, petek in nedeljo. Javna tel. v Šiški.

Orodje: drog, bradlja, konj, koza, lestva, vis. drog. krogi, priprava za skok in plezanje, ročki, kiji palice; telovadnica meri 104 m².

Trst (Primorsko): Ust. l. 1882. — St. dr. O. Rybař, pst. dr. E. Slavik, nač. Humbert Maurini, t. F. Kukar, bl. L. Modic, odb. dr. Vilfan, V. Ternovec, M. Ajdišek, R. Rutar, nam. odb. M. Zwitter, L. Knaflič; vad. Rud. Brajnik, Vl. Dekleva, Peter Jeraj. Čl. 246. tel. 80, čl. v kroju 40, nar. 30, telovadi se vsaki dan; javna telovadba pri sv. Ivanu pri Trstu. Orodje; drog, bradlja, konj, koza, lestva, priprava za skok in plezanje, krogi, kiji, palice. Telovadnica meri 140 m².

Tržič (Kranjsko): Ust. l. 1903. — St. Miha Zaletel, nač. Kristj. Šarabon, t. Franjo Meglič, odb.: Ivan Dobrin, Josip Luzar, Peter Smolej, Josip Zupan; vad. Iv. Dobrin, čl. 94, ž. 7, tel. 16, čl. v kroju 20, tel. se v torek; četrtek in soboto, javni telovadbi v Pristavi in Bistrici, orodje: drog, bradlja, priprava za skok.

Zagorje (Kranjsko): Ust. 1890. — Čl. 66, tel. 12, v kroju 40, nar. 10, ž. 12.

NAČELNIKI SLOVENSКИH SOKOLSKИH DRUŠTEV.

Društvo	Ime in priimek načelnika	Stanovališče načelnika
Brežice	Josip Uršič	Brežice, Nar. dom
Celje	Jože Smertnik	Celje, Nar. dom II.
Žalec	Fran Pikel	Žalec 32.
Gorica	Josip Zadel	Gorica, Gosp ul. 7.
Ilir. Bistrica	Janko Jerala	Ilirska Bistrica
Idrija	Julij Novak	Idrija 78
Jesenice	Vinko Rabič	Nova vas 135
Kranj	Mir. Ambrožič	Kranj
Kranjska gora	Ivan Slavec	Kranjska gora 22
Ljubljana	Bojan Drenik	Ljubljana, Gled. u. 5
Žensko tel. društvo v Ljubljani	Jos. Kajzelj	Ljublj., Pred škof. 15
Ljutomer	Fran Stajnko	Ljutomer 46
Postojna	Janko Prosenc	Postojna 1.
Prvačina	Hen. Furlani	Prvačina
Šiška	Al. Kostnapfl	Spodnja Šiška 5
Trst	Hum. Maurini	Trst, Via S. Fran. 22
Tržič	Krist. Šarabon	Tržič 83

IZKAZ PEŠIZLETOV SLOVENSКИH SO- KOLSKИH DRUŠTEV.

Društvo	Je napravilo pešizletov	Pri vseh pre- hodilo <i>km</i>	Povprečno pri izletu prehod. <i>km</i>
Brežice	7	30	4·3
Celje	7	36	5·01
Žalec	9	46	5·01
Gorica	4	—	—
Idrija	3	66	22
Jesenice	9	86	9·5
Kranj	5	125	25
Ljubljana	3	—	—
Ljutomer	4	50	12·5
Postojna	2	32	16
Prvačina	4	—	—
Šiška	2	48	24
Tržič	8	54	6·07

ČEŠKA SOKOLSKA ZVEZA.

Leto ust. 1889.

Sedež: Praga.

Predsedništvo: St. dr. Jan Polipný, I. pst. dr. P. Fiša, II. pst. dr. Jos. E. Scheiner, t. Fr. Mašek, nam. t. Karel Pokorný, nač. dr. Jindřich Vaniček, nač. nam. Jos. Klenka, zap. Karel Chrást, bl. Eda Waraus; Rudolf Bílek, Karel Kettner, J. B. Žyka.

Po statističnem izkazu Češke sokolske zveze koncem leta 1904 je imela na Češkem, Moravskem, Šlezkem in Spodnjeavstrijskem 37 žup, 645 društev, 50.935 članov, odteh 11.642 telovadcev. Število naraščaja 6907, gojencev 5854, žen 6432. gojenk 2267, vaditeljev 3160. Izletov so ta društva priredila 1546, javnih telovadb 269.

HRVAŠKA SOKOLSKA ZVEZA.

Ust. 1. 1904.

Sedež: Zagreb.

Odborniki: St. dr. pl. Stjepan Miletic, pst. dr. Božo Vinković, t. dr. Franjo Bučar, bl. Josip Hirt, nač. Dragotin Šulce, nam. nač. Ivan Dončević. — Pregledniki: Akačić, Frlan, Vaniček.

POLJSKA SOKOLSKA ZVEZA.

Leto ust. 1892.

Sedež: Lyov.

Odborniki: St. dr. Ksaver Fiszer, I. pst. Vlad. Turski, II. pst. Ignac Romanowski, nač. Ant. Durski, t. Tadej Witwicki, bl. Viktor Osiadacz.

VELIKOPOLJSKA SOKOLSKA ZVEZA.

Leto ust. 1893.

Sedež: Poznanj.

Odborniki: St. dr. Bernard Chrzanowski, I. pst. dr. A. Chlapowski, II. pst. in t. Karel Rzepecki, bl. T. Preiss, nač. Vikt. Gladysz.

SLOVAŠKA SOKOLSKA ZVEZA V ZDR. DRŽAVAH V AMERIKI.

Leto ust. 1896.

Glavni odbor: St. Karel Rehák, pst. Ján Ungvársky,
t. Fran Adamík, bl. Štefan Begaň. nač. Izidor Smitka;
Fran Stas, Štefan Gerlach, K. Šlebodník.

NARODNA SOKOLSKA ZVEZA V ZDRU- ŽENIH DRŽAVAH V AMERIKI.

Sedež: New. York,

St. F. Martyny, pst. F. Hroch, t. Jan Černý.

POLJSKA SOKOLSKA ZVEZA V ZDRU- ŽENIH DRŽAVAH V AMERIKI.

Leto ust. 1894.

Sedež: South-Bend, Ind.

Odborniki: St. G. W. J. Kalczinski, I. pst. P. Niez-
gódzki, II. pst. E. M. Szymorowski, III. pst. F. J. Karch,
t. L. M. Kucharski, bl. J. W. Papczyński, nač. Ignac
Nowak.

DRUŠTVA NA SRBSKEM:

Beligrad. — Niš. — Pirot. — Vran.

NA BOLGARSKEM:

Sredec. — Kustendil. — Plovdiv. — Gabrova. —
Varna.

NA RUSKEM:

Kijev. — Moskva. — Petrograd. — Dubno.

NA NEMŠKEM:

Avgsburk, Berolin, Draždane, Hamburk, Lipsko, Monakovo, Norimberk, Pirna.

NA FRANCOSKEM:

Pariz.

NA ANGLEŠKEM:

London.

Slovanskih sokolskih društev štejeemo: čeških na Češkem 516, na Moravskem 171, na Šlezkem 15, na Dunaju 10, na Štajerskem 1, na Ogrskem 1, na Nemškem 8, na Francoskem 1, na Angleškem 1, v Ameriki čeških 73, slovaških 88, skupaj 885 društev; poljskih v Galiciji 142, na Šlezkem 1, v Bukovini 1, na Nemškem 70, v Ameriki 26, skupaj 240 društev, slovenskih na Kranjskem 13, na Štajerskem 4, na Primorskem 4; hrvaških v Hrvaški in Slavoniji 8, v Dalmaciji 5, v Bosni in Hercegovini 2, v Istriji 3, srbskih na Srbskem 1, na Hrvaškem 1, na Ogrskem 1, bolgarskih 35, ruskih v Galiciji 130, v Moskvi 1, v Petrogradu 1, v Tiflisu 1, v Kijevu 1. — Skupaj vseh sokolskih društev 1336.

Sokolskih zvez je 8, in sicer, češka, poljska, velikopoljska, poljskoameriška, slovenska, hrvaška, narodna zveza češka in slovaška v Ameriki.

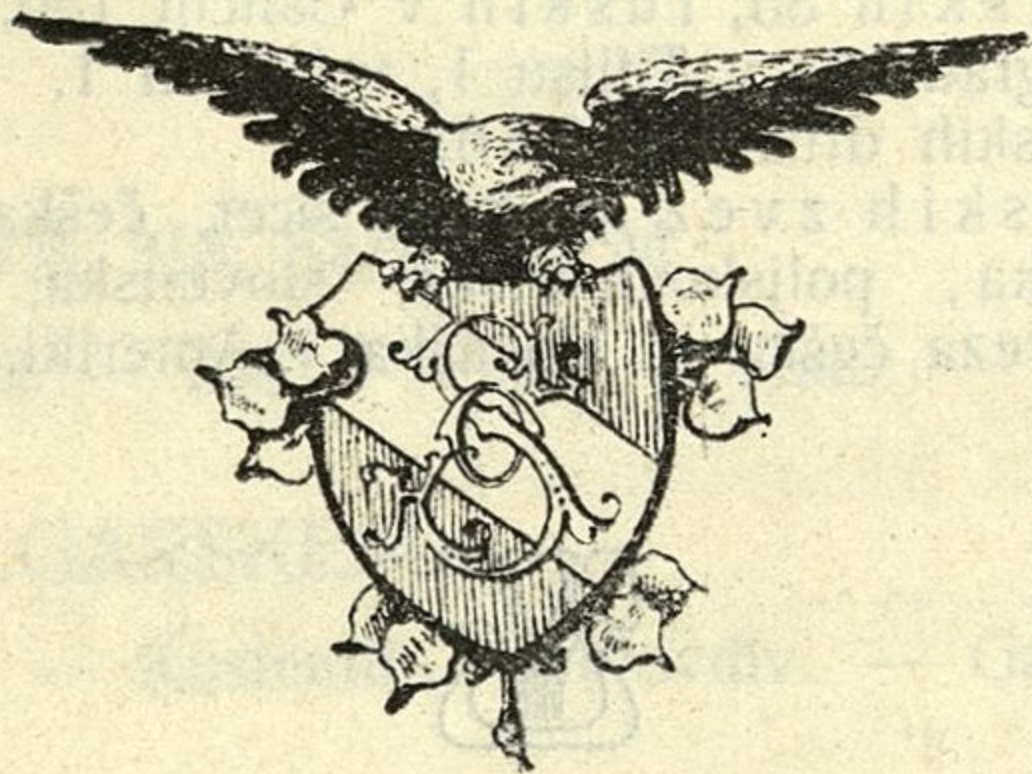

V. vsesokolski zlet v Pragi leta 1907

se vrši v dneh 28., 29. in 30. rožnika ter
1. in 3. malega srpana.

I. hrvaški vsesokolski zlet leta 1906

se vrši 7., 8. in 9. kimovca.

Oglasi.

Lastna zaloga

Jožef Zeleny

založnik sokolskih potrebščin

Praga

Jungmanova cesta 20

priporoča telovadne hlače (širše, franco-
ski kroj), temnomodre, volnate ali bom-
bažaste; telovadne jopice, rdeče obrob-
ljene; volnate pasove, rdeče ali bele, črne
telovadne nogavice.

Nove telovadne obleke za naraščaj za
javne nastope. — Kroji, izdelani po pred-
pisu, čepice, pasovi, volnene in platnene
srajce, surke, znaki za pasove in čepice,
pasovi z napisom društva i. t. d. — Ve-
lika izber sokolskih peres. — Zaloga
telovadnih oblek za ženske.

Opomba. Pri naročilih hlač se pripo-
roča, naznaniti inero ob strani in širino
pasu, pri nogavicah daljino stopala.

Pri naročilih čez 40 K pošiljam franko

Nizke cene — izvrstna postrežba

Cenik pošljem na zahtevo zastonj in poštnine prosto

Strokovna trgovina.

Založnik sokolskih
potrebščin

Vaclav Kodet

Praga - Kralj. Vinogradi

priporoča bratskim jugoslo-
vanskim društvom za telo-
vadbo hlače, jopice, črevlje,
pasove, obleke za telovadke,
blago za slavnostne obleke,
čepice, pasove, surke in vr-
vice, rdeče srajce i. t. d., bla-
go za žensko telovadno ob-
leko, blago za trikot-hlače,
za haveloke in vse druge
sokolske potrebščine.

Lastni izdelek. Cenik pošljem
na zahtevo.

Založnik vaditeljskega zbora
„Praškega Sokola“.

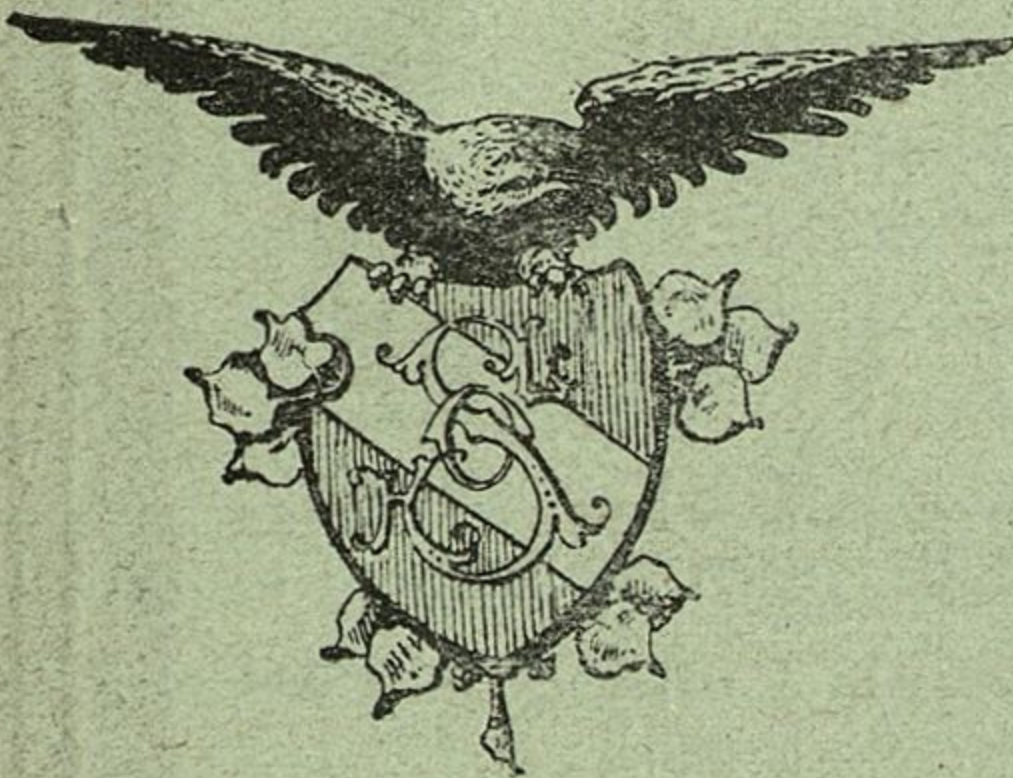
Prokop Škorkovský in sin

Glasovita tovarna lodna in modernega
sukna iz čiste ovčje volne
v Humpolcu na Češkem.

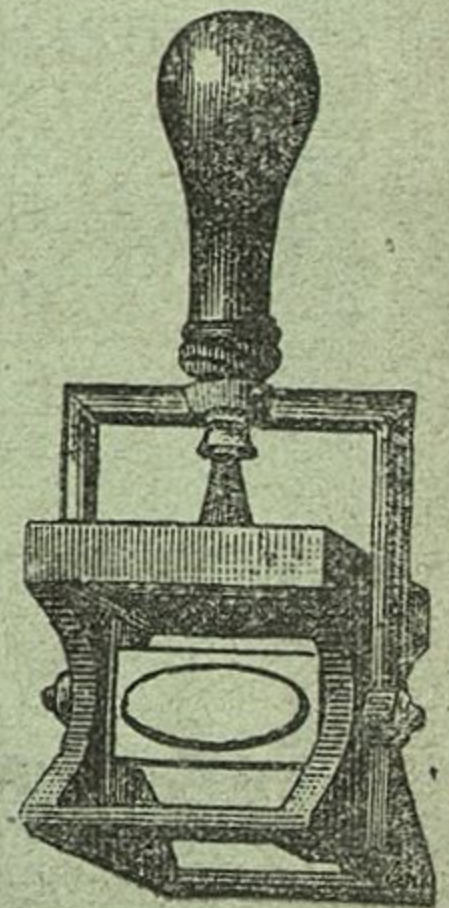
Priporoča se sukno za sokolske obleke in
za sokolske haveloke ter tudi za druge
vrste obleke.

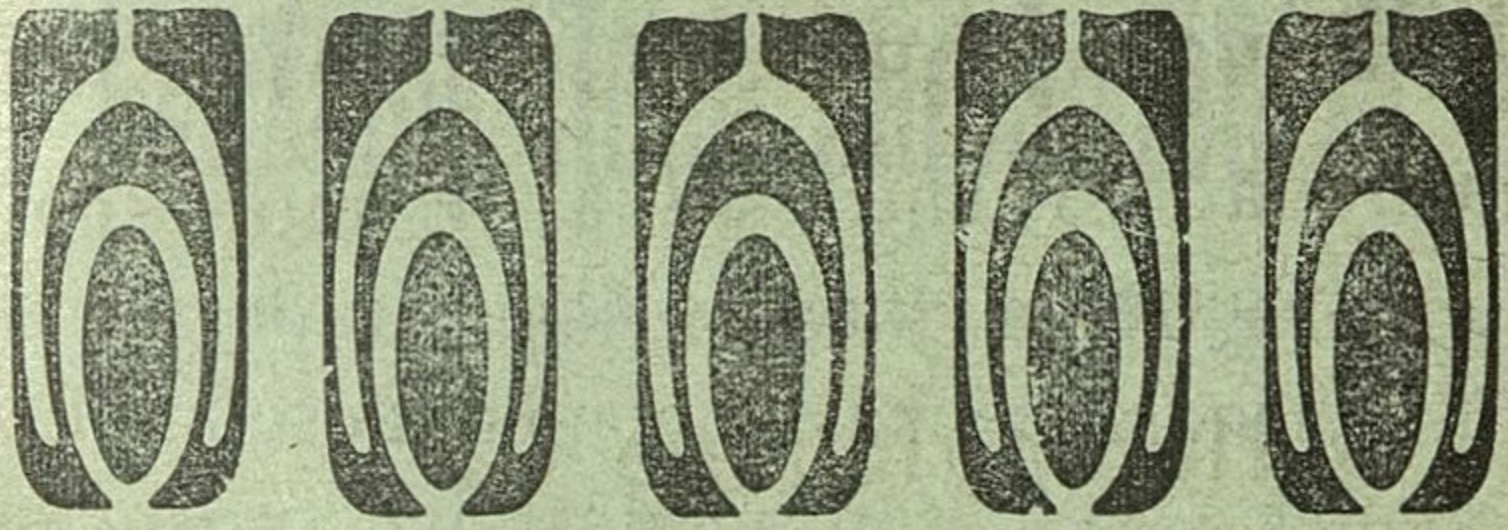
 Vzorci se pošiljajo gratis in franko.

Vsakovrstni vrezki, šampilje iz kovin in kavčuka
vtisnjeni pečatni,
društveni znaki
vsake vrste

Sokolske monograme, emajlirane
znake krasno in ceno izdeluje
brat Jaroslav Kyselý
umet. graverski zavod, Praga-Žižkov
na Češkem.

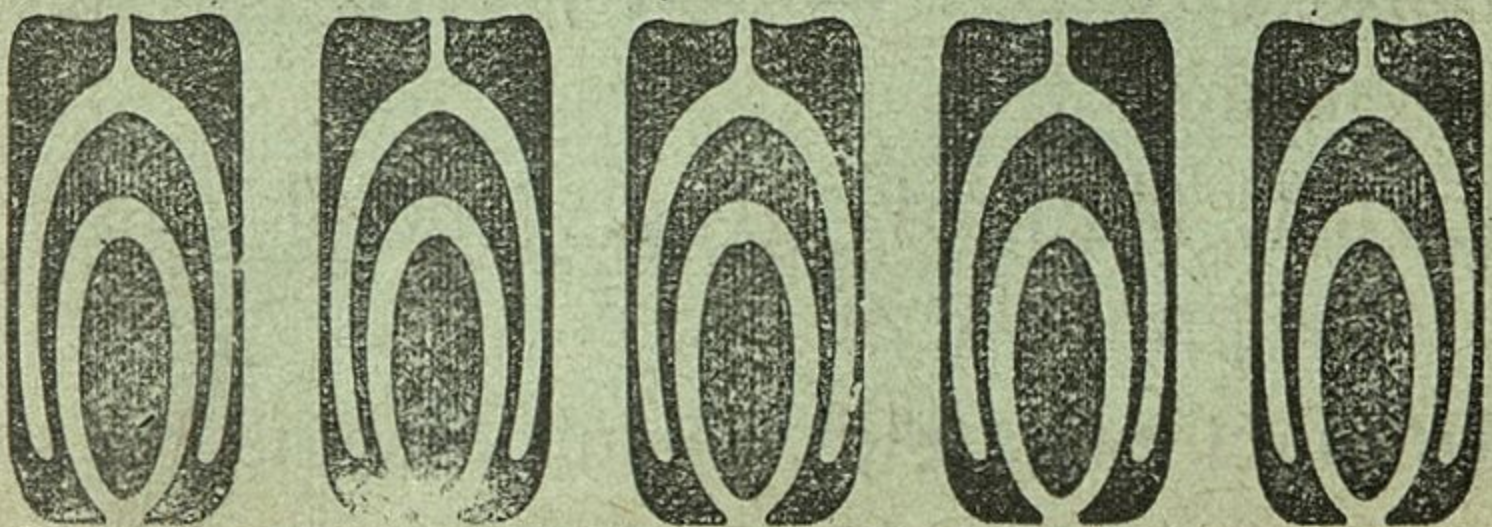

**Najstarejša manufakturna
trgovina v Kranju**

Ferd. Sajovic

priporoča

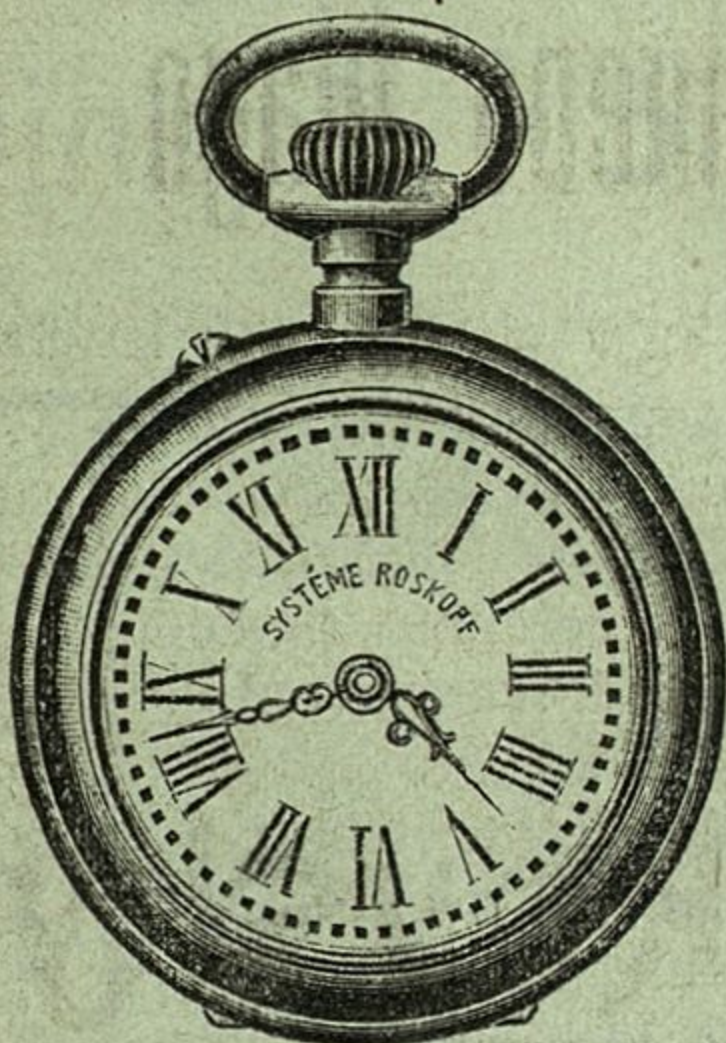
**razne sokolske
potrebščine.**

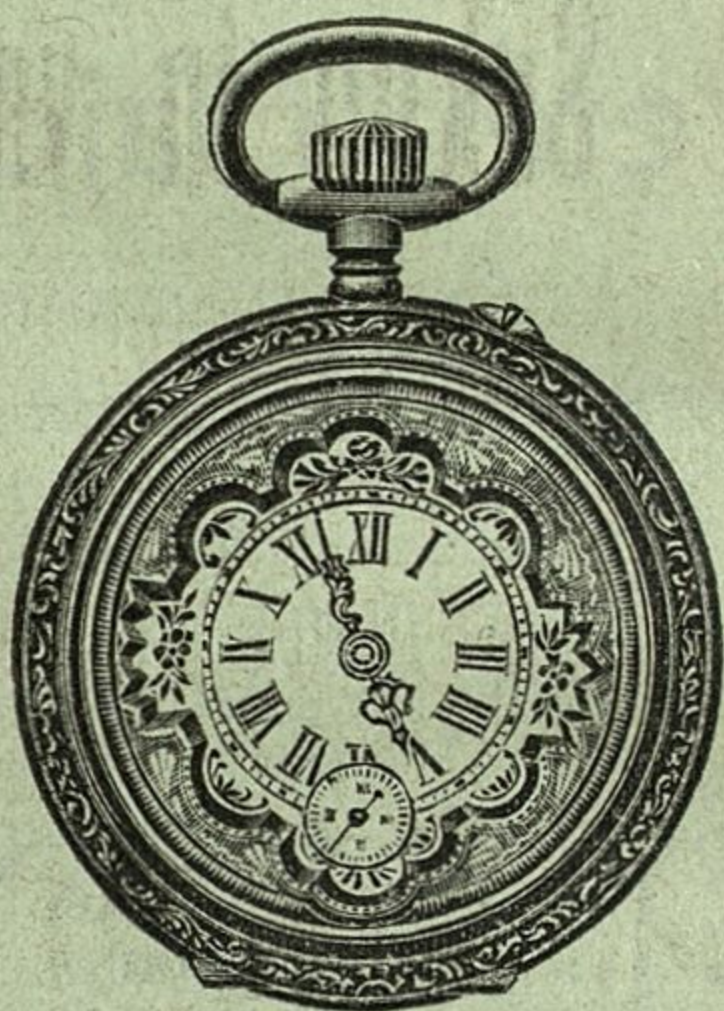
Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta.

H. Suttner v Kranju

Moške ure $\frac{2}{3}$ naravne velikosti.

Št. 502. Nikelnasta anker-remont.-Roskopf, trpež. kolesje gl. 2·45, enaka srebrna gl. 3·95, ista z dvojnatim srebr. močnim pokrovom gl. 6·50.

Št. 505. Prava srebrna cilindreremont., trpežno kolesje, močni pokrov, gl. 4·85, ista z dobrim anker-kolesjem gl. 5·95.

Prave švicarske ure, zlatnina in srebrnina, kakor tudi stenske ure in budilke v največji izberi solidnega, trpežnega izdelka po najnižjih cenah. Bodisi ura najnižje ali najvišje cene, jamčim za njo dve leti. Vsaka ura je natančno preizkušena. Radi poštene postrežbe in dobrega blaga je moja tvrdka znana po celem svetu — Zahtevajte najnovejši cenik, kateri obsega blizu 1000 slik; pošlje se ga zastonj in poštine prosto.

 Špecijaliteta: Sokolske verižice za ure, nikelnasta 85 kr., srebrna gl. 2·90.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Sukno in volneno blago

za gospode, modno blago, lodni za lovske,
gozdarske in civilne obleke, blago za raz-
lične uniforme, beli flanel i. t. d. priporoča

J. Skorkovsky
Humpolec (Češko).

Vzorci na zahtevo franko.

Solidna postrežba.

Statistični zapisnik

za sokolska društva

v platno vezan, za 6 ali 3 vrste. Cena več-
jemu za 6 vrst 4 K, manjšemu za 3 vrste
3 K. — Zapisnik zadostuje za 2 leti.

Naročila na:

Vaditeljski zbor „Gorenjskega Sokola“.

Moderno urejeno

knjigoveznico

priporoča

VILJEM POŽGAJ

knjigovez v Kranju.

Leopold Bredlík in sinovi

**tovarna za sukno in
volneno blago**

v Žirovnici na Češkem

priporoča cenj. sokolskim društvom
blago lastnega izdelka

za sokolske kroje in za gasilce (surke, hlače, haveloki), izdelane po predpisu Č. O. S. in zveze gasilnih društev. Najtrpežnejše po zmernih cenah. — Za stanovitnost barv se jamči.

Vzorci na zahtevo franko.

Bratom Sokolom

se priporoča

hotel „Nova pošta“

Rud. Jeglič v Kranju.

V prid „Ustředni Matice školské“

Blago za sokolske obleke
Humpolško sukno in loden
Damski lodni
= Modno sukno za obleke iz
čiste ovčje volne

priporoča

Karel Kocián

tov. za sukno v Humpolcu (Češ.)

Vzorci franko.

Tovarniške cene.

Gričar

& Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9.

**Velika zaloga izgotovljenih
oblek**

za gospode, dečke in otroke.

Konfekcija za dame.

Solidno blago po čudovito
nizkih cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastonj
in poštne prosto.

Marija Drenik

trgovka v Ljubljani

na Kongresnem trgu

priporoča obleko za telovadbo in druge
potrebščine za sokolsko uniformo.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice (glasbeno orodje) izdeluje in razpošilja
prva sisečka tovarna tamburic

J. Stjepušin

Sisek (Hrvaško).

Ta tovarna je bila odlikovana na
pariški razstavi leta 1900 in na
milanijski leta 1896.

Razven vsega glasbe-
nega orodja so tudi vsa-
kovrstne **sekirice** (note)
za različne inštrumente
v zalogi. Priporočajo se
izvrstne gosli, citre, ki-
tare, mandoline, har-
monike in okarine.

V isti tovarni izhaja tudi stro-
kovni list „**Tamburica**“ po enkrat na mesec ter
stane za celo leto 8 kron z glasbeno prilogo vred.

Za vsaki inštrument se jamči. — Velik cenik s
slikami se pošlje na zahtevanje zastonj.

K. PUČNIK

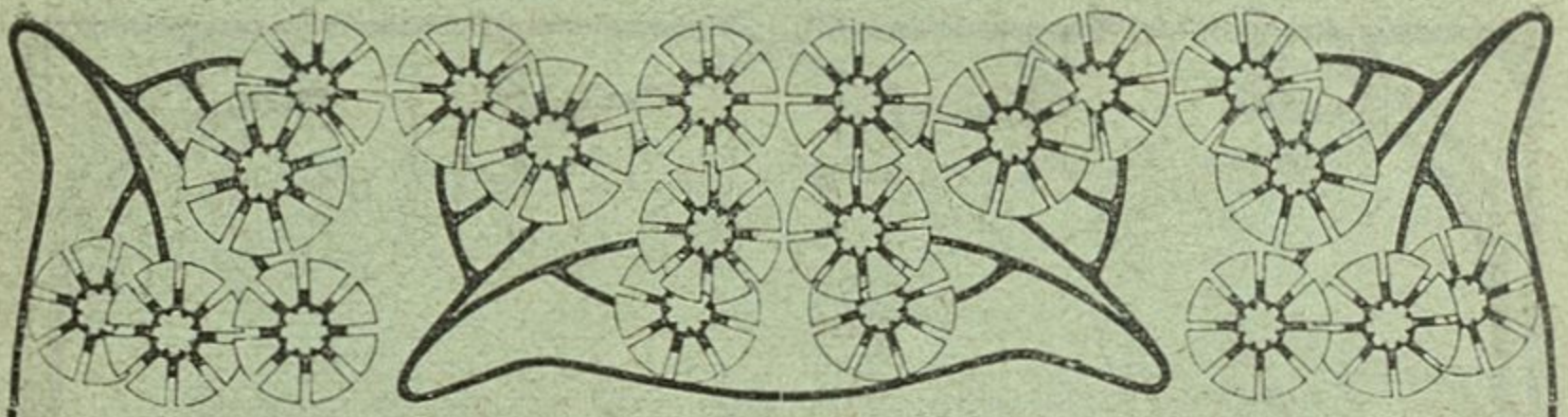
v Kranju

najstarejša in najsolidnejša

krojaška firma

se priporoča v izdelovanje naj-
finejših vsakovrstnih oblek po
najmodernejšem kroju.

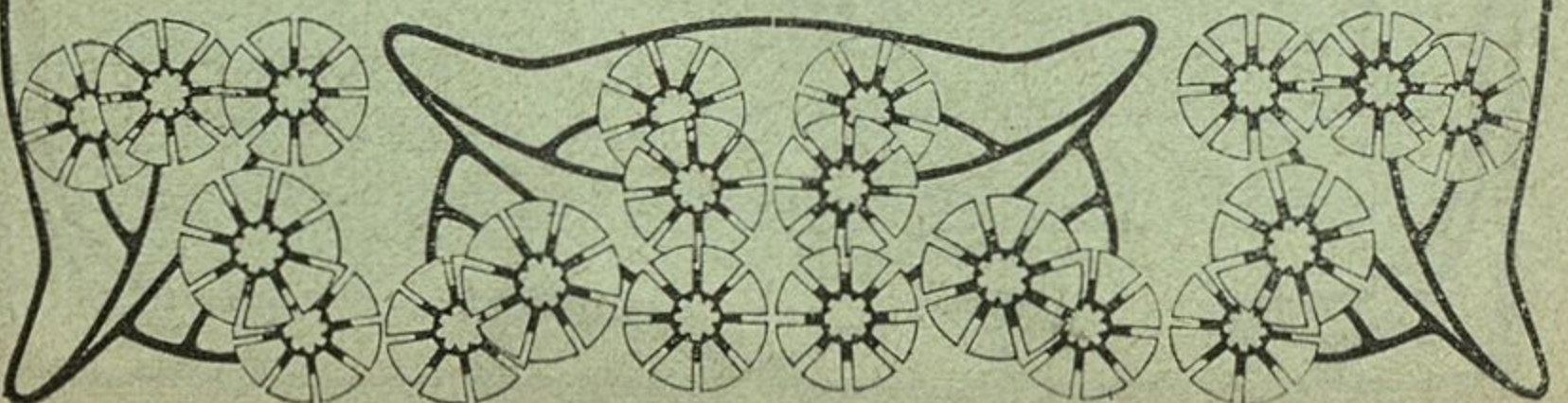

**V nabavo telovad-
nega orodja**

se priporoča tvrdka brata

Matija Ažmana

v Kranju.

Iv. Pr. Lampret

tiskarna v Kranju

Sprejema in izvršuje naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin, kakor vsakovrstne knjige in brošure, lična vabila, račune, kuverte in pisemski papir, raznovrstne vizitnice v elegantnih škatljah, osmrtnice, poročna in zaročna naznanila, lepake v vseh tudi največjih velikostih in sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Postrežba točna, izvršitev lična.
Cene nižje kot povsod drugod.

Seydlin

Najbolje za zobe.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva domača slovenska pivovarna
G. Auerjevih dedičev
v Ljubljani, Wolfove ul. 20

ustanovljena l. 1854 in odlikovana na razstavah živil v Parizu in Londonu z najvišjim odlikovanjem „grand prix“ in zlato kolajno ter na svetovni razstavi v Liege

priporoča

sl. občinstvu in spoštovanim gostilničarjem
svoje izborna marčno in na bavorski način varjeno pivo v sodcih in steklenicah.

GOSLI

za šolo 3 ¹/₂, 4,
5, 6 in 7 gld.

za orkester v
škrinjici z lo-
kom št. 0: 9 gl.,
št. 1: 10 gld.,
št. 2: 12 gld.,
št. 3: 15 gld.,
št. 4 (posebno
fine): 20 gld.

koncertne v škrinjici z lokom: lit. A: 25 gl.,
lit. B: 30 gld., lit. C: 40 gld., lit. D:
50 gld., lit. E: 65 gld., lit. F: 75.

Najboljša godala iz lesa in kovin

V. F. Červeny in sinovi

v Kralj. Gradcu.

Manufakturna trgovina

Češnik & Milavec

Ljubljana, SINGERJEVE ULICE

priporoča

predpisano blago za sokolske obleke (ševiot) in loden za pelerine, istotako predpisano platno za telovadke.

(V zalogi imava nove vrste blago za sokolske obleke [ševiot]. Za barvo in kakovost se jamči.)

Cene najnižje.

